

Januari 2008

Diversity

Een intercultureel pedagogisch maandblad

Zelfmoord in Japan

**Meisjesbesnijdenis in
een multicultureel Nederland**

**Ontsnappen aan de macht van
een loverboy**

Themanummer: Psychosociale problemen bij jongeren

COLOFON

Nr. 1, januari 2008, 6e jaargang.

Diversity

Maandelijks tijdschrift over interculturele pedagogiek

Uitgever en abonnementenadministratie

B.V. Uitgeverij GMW

Grote Rozenstraat 3

9713 JT Groningen

Telefoon: 050-5958261

E-mail: administratie@GMW.nl

Rabobank: 328875346

Redactieadres

Redactie pedagogiek magazine

Postbus 203, 9752 XS Groningen

telefoon: 050-3015783

E-mail: redactie@diversity.nl

Hoofredacteur

Rosan Bosma

Redactie

Susan Dries, Merle Roffel, Marjolein Tuitman, Karin Blanksma, Esther Pruim, Sandra de Jonge, Nienke Bosma, Saskia Veltman en Loes van Werven

Uitgever

Ria de Vries

Abonnementsprijs

Particulier: 42 euro per jaar

Studenten: 30 euro per jaar

Toeslag buitenland: 12 euro per jaar (toeslag geldt niet voor abonnees in België)

Los nummer: 3,50 euro

Opzegging: abonnementen kunnen schriftelijk en telefonisch opgezegd worden tot 1 december van het lopende jaar. Abonnementen worden automatisch verlengd. Van een annulering van een abonnement ontvangt u altijd een schriftelijke bevestiging.

Advertenties

Voor meer informatie over advertenties plaatsen belt u met Piet Verkerk

tel: 050-3015784

email: pietverkerk@diversity.nl

Kopij

Inleveren voor de 1e van de maand voor plaatsing in de eerstvolgende maand.

Auteursrichtlijnen zijn op te vragen bij Piet Verkerk (zie boven).

2007 Uitgeverij GMW, Groningen

Alle rechten voorbehouden

ISSN 1468-8739

Inhoudsopgave

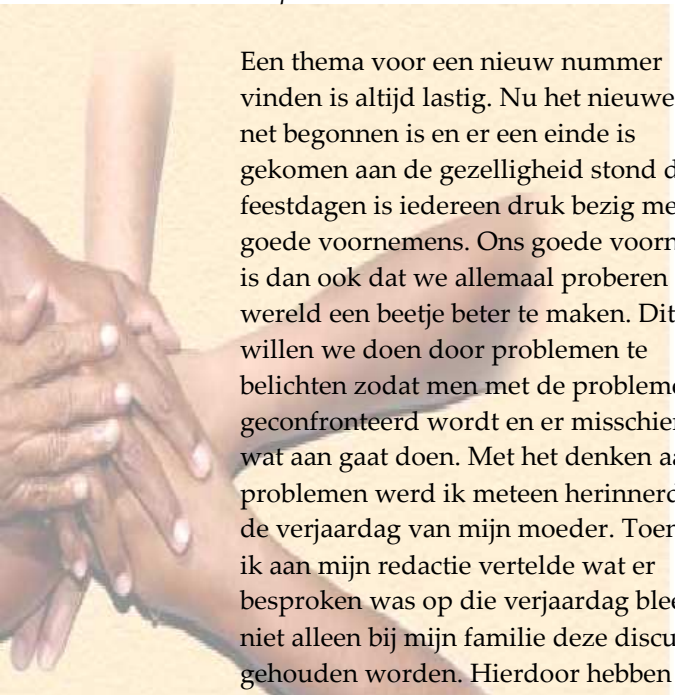
- 4** Redactioneel – *Rosan Bosma*
- 6** Kort Pedagogisch nieuws
- 7** Meisjesbesnijdenis in een multicultureel Nederland – *Marjolein Tuitman*
- 10** Zelfmoordproblematiek: een kritische vergelijking tussen de situatie in Nederland en Japan – *Nienke Bosma*
- 14** Agenda
- 15** Recensie Cultuur en Opvoeding – *Karin Blanksma*
- 17** Maagd of zetpil? – *Sandra de Jonge*
- 20** Ontsnappen aan de macht van een loverboy – *Susan Dries*
- 23** Achter gesloten deuren – *Saskia Veltman*
- 24** Rubriek: vraag het Neeltje
- 26** Recensie Ae Fond Kiss – *Merle Roffel*
- 30** Hoe komen jongeren op het verkeerde pad terecht? – *Esther Pruim*
- 35** Stelling
- 36** Interview met Jos Terschegget – *Loes van Werven*

Redactioneel
Door Rosan Bosma

“De jeugd van tegenwoordig lijkt steeds meer problemen te hebben...”

Deze uitspraak hoorde ik laatst toen ik op de verjaardag van mijn moeder was. Men had het vooral over de gevaren die ze in de wereld zien namelijk: tienerzwangerschappen, loverboys, prostitutie, delinquentie en discriminatie. Ook hoorde ik opvallend vaak de woorden ‘allochtoon’ en ‘buitenlanders’ vallen. Ik mengde me in deze discussies en vroeg aan hun wat ze vinden van de multiculturele samenleving in Nederland. Hierop antwoordde mijn tante Marita: “Volgens mij hebben de culturele minderheden in Nederland meer problemen door het verschil in normen en waarden die ze mee krijgen van huis uit en de normen en waarden die op school, in de buurt en op de sportclub heersen.”

Een thema voor een nieuw nummer vinden is altijd lastig. Nu het nieuwe jaar net begonnen is en er een einde is gekomen aan de gezelligheid stond de feestdagen is iedereen druk bezig met zijn goede voornemens. Ons goede voornemen is dan ook dat we allemaal proberen de wereld een beetje beter te maken. Dit willen we doen door problemen te belichten zodat men met de problemen geconfronteerd wordt en er misschien wel wat aan gaat doen. Met het denken aan problemen werd ik meteen herinnerd aan de verjaardag van mijn moeder. Toen ik aan mijn redactie vertelde wat er besproken was op die verjaardag bleek dat niet alleen bij mijn familie deze discussies gehouden worden. Hierdoor hebben we dan ook besloten wat het thema van dit nummer wordt: Psychosociale problemen bij jongeren.

Even voor alle duidelijkheid: de term psychosociale problemen is een verzamelnaam voor een groot scala aan verschillende vormen van problemen, die variëren in vorm, niveau (bijvoorbeeld zowel inter- als intrapersoonlijk), intensiteit, duur, en mate waarin ze als problematisch worden ervaren. Evenals de psychosociale ontwikkeling zelf komen ze tot uiting in verschillende domeinen en contexten.¹ Een inhoudelijke indeling die veel gebruikt wordt is die in

externaliserend en internaliserend probleemgedrag.² Onder internaliserend probleemgedrag vallen depressieve gevoelens, angsten, lage zelfwaardering, somatische klachten, obsessief en compulsief gedrag; met externaliserend probleemgedrag worden de meer gedragsmatige probleemgedragingen aangeduid (aandachtsproblemen, agressief en delinquent gedrag).³ Psychosociale problemen kunnen dus verschillende oorzaken hebben. In dit tijdschrift hebben we een paar oorzaken van psychosociale problemen belicht.

Onze razende reporter Susan Dries is naar opvangvoorziening Fier! in Friesland geweest waar ze onder andere hulpverlening geven aan slachtoffers van loverboys. Ook Loes van Werven heeft actie ondernomen op het gebied van de prostitutie. Ze heeft een interview afgenomen bij Jos Terschegget van verslavingzorg Noord-Nederland. Loes heeft kritische vragen over allochtone jeugd in de straatprostitutie. Esther Pruijm heeft het deze maand over delinquentie, dit is een typisch voorbeeld van externaliserend probleemgedrag. En zoals u van ons gewend bent hebben wij natuurlijk ook nog de vaste rubrieken. Met deze keer in ‘Een kijkje in een ander land’ een heldere belichting van de verschillen in het suïcidale proces tussen Japan en

Nederland door Nienke Bosma. Aan zelfmoord gaat vaak internaliserend probleemgedrag vooraf. Wat Nienke duidelijk laat zien is dat de buitenwereld vaak niet door heeft hoe moeilijk sommige mensen het hebben.

Mensen die zelfmoord plegen houden vaak alle problemen voor zichzelf en proberen zelf de juiste oplossing te zoeken. In Saskia's column is ook weer een heldere boodschap te vinden. Deze keer gaat haar column over mishandeling van allochtone jongeren. Ook hebben we natuurlijk een recensie van een boek. Onze recensent Karin Blanksma heeft deze maand een recensie van het boek *cultuur en opvoeding* van Lotty Eldering (2006). Als exclusief extraatje hebben we deze maand nog een recensie, geschreven door de bekende recensent Merle Roffel. Deze recensie gaat over de film *Ae Fond Kiss* geregisseerd door Ken Loach.

Sandra de Jonge heeft een artikel geschreven over de integratie van allochtone tienermeisjes. Uit dit artikel blijkt dat de gesprekken op verjaardagen wel overeenkomen met hoe het er in echt vaak aan toe gaat. Zoals mijn tante al zei: "Volgens mij hebben de culturele minderheden in Nederland meer problemen door het verschil in normen en waarden die ze mee krijgen van huis uit en de normen en waarden die op school, in de buurt en op de sportclub heersen." Allochtone tienermeisjes hebben vaak last van een tweestrijd tussen het strenge geloof van thuis en de vrije samenleving in Nederland. Er is nog een fenomeen dat heerst bij sommige 'allochtonen', namelijk het fenomeen van de meisjesbesnijdenis. Hierover verteld Marjolein Tuitman het een en ander. Gezinnen waar besnijdenis erbij hoort zitten vaak in tweestrijd. In Nederland is besnijdenis bij wet verboden. Als een meisje in Nederland toch besneden wordt of als het meisje naar haar vaderland wordt gestuurd om daar besneden te worden dan valt het in Nederland onder een mishandelingdelict.

Maar voor deze gezinnen is het niet besnijden van een meisje ook geen optie, want het niet besnijden van een meisje staat voor onreinheid en voor een slechte opvoeding. Ook is de familie eer in gevaar.

Bij het maken van deze editie hebben we ons goed aan ons voornemen gehouden. Namelijk ervoor zorgen dat problemen onder uw aandacht komen zodat we met z'n allen de wereld een beetje beter kunnen maken. Het valt me op dat veel psychosociale problemen bij jongeren niet alleen de jongere aangaat. Veel van deze psychosociale problemen zijn problemen van de maatschappij. Er zijn al veel goede initiatieven om deze jongeren te helpen. Zoals het opvanghuis Asja en de huiskamer op de tippelzone in Groningen (zie respectievelijk de artikelen "ontsnappen aan de macht van een loverboy" en het interview met Jos Terschegget). Deze initiatieven zijn helaas maar een druppel op de gloeiende plaat. Om bijvoorbeeld het probleem van de meisjesbesnijdenis op te lossen zal er zoals Marjolein in haar artikel al zegt goede voorlichting moeten komen. Ik hoop dan ook dat aan de hand van deze uitgave van Interculturele Pedagogiek bij een heleboel mensen de ogen open gaan. Dat ze met hun nieuwe voornemens niet alleen aan hun eigen geluk denken maar ook aan het geluk van de rest van Nederland. Veel plezier met het lezen van deze editie!

Rosan Bosma, hoofdredacteur

1. Feldman & Elliot, 1990; Petersen, Sarigiani & Kennedy, 19912.
2. Achenbach en Edelbrock, 1978; Quay, 19863.
3. Achenbach & Edelbrock, 1984

Kort pedagogisch nieuws

Cohen: Achterblijven jongeren groot probleem

AMSTERDAM (ANP) - Burgemeester Job Cohen van Amsterdam ziet de achterblijvende prestaties van sommige jongeren als een van de grootste problemen van de hoofdstad. Dat zei hij dinsdagavond tijdens zijn nieuwjaarstoespraak.

Bron: <http://www.metronieuws.nl/index.php?actie=nieuws&c=2&id=109567>

Allochtonen gediscrimineerd bij sollicitatie

AMSTERDAM - Allochtonen worden gediscrimineerd op de arbeidsmarkt. Zij ondervinden bij het vinden van werk belemmeringen die niet alleen zijn terug te voeren op een lager opleidingsniveau, minder werkervaring en een geringere beheersing van het Nederlands.

Bron: http://www.telegraaf.nl/binnenland/2527383/Werkzoekende_allochtonen_in_nadeel.html?pageNumber=3

Jongeren zetten te snel dingen op internet

DEN HAAG - Vooral jongeren zetten te gemakkelijk hun persoonlijke gegevens en daarmee hun leven op internet. De wijze waarop mensen zich kunnen beschermen tegen gebruik en misbruik van deze online gegevens, is nog onderbelicht. Dit stelt het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP), dat dinsdag kwam met richtsnoeren over de toepassing van de Wet bescherming persoonsgegevens bij internetpublicaties.

Bron: http://www.volkskrant.nl/binnenland/article470892.ece/Jongeren_zetten_te_snel_dingen_op_internet

GGD gaat jongeren met psychische problemen onderzoeken

Amsterdam - De GGD Amsterdam gaat een onderzoek verrichten naar psychische problemen en verstandelijke beperkingen bij allochtone jongeren. Daarnaast gaat de GGD onderzoeken of de gezondheidszorg deze groep jongeren voldoende bereikt. Het onderzoek richt zich op jongeren tot en met 23 jaar.

Bron: <http://www.blikopnieuws.nl/bericht/64993>

'Jongeren neuken er helemaal niet op los'

Volgens documentairemaakster Menna Laura Meijer (43) neuken jongeren er helemaal niet op los en is dit slechts een mediahype. Tot deze opmerkelijke conclusie kwam Meijer, zelf ook moeder van vier pubers, door meer dan 100 jongeren uit verschillende milieus en uit verschillende delen van het land te volgen voor haar documentaire 'Jonge seks, prille liefde'. Zij maakte eerder al een zevendelige serie over hetzelfde onderwerp (...)

Bron: <http://frontpage.fok.nl/nieuws/84255/1/115>

'Allochtonen weigeren, maakt niet uit hoe'

Michael Orie en Hassan Ahallak, twee beveiligingsmedewerkers, zijn onlangs ontslagen bij discotheek The Jam in Utrecht, omdat ze het deurbeleid van het management niet uit wilden voeren. "Zie maar op welke grond jullie allochtone jongens weigeren. Schoenen, jas, uitstraling, het maakt niet uit, zolang ze The Jam maar niet inkomen," kregen ze te horen.

Bron: <http://www.knurps.nl/2007/08/allochtonen-weigeren-maakt-niet-uit-hoe.html>

Internet goed voor jongeren

Volgens onderzoeker Alexander Schouten zijn chatten en het hebben van internetprofielen goed voor het zelfvertrouwen van jongeren. Zorgen daarover zijn onterecht, aldus de op dit onderwerp gepromoveerde geleerde.

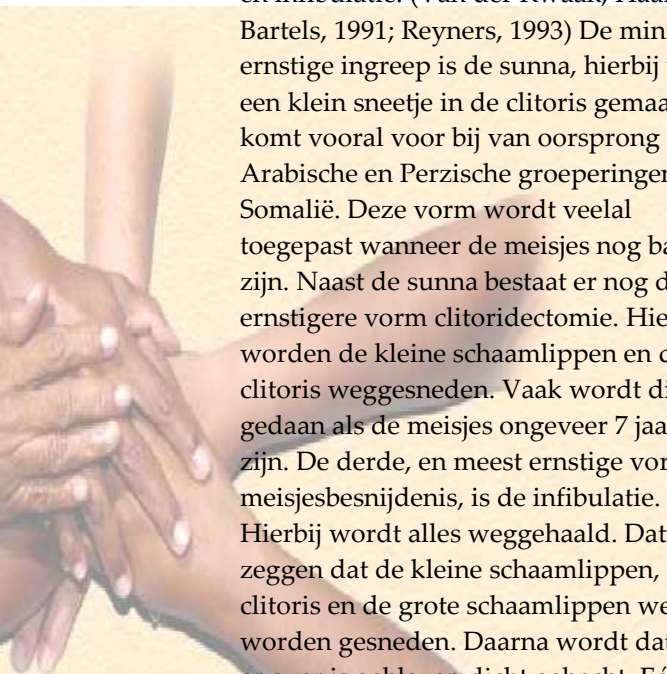
Bron: <http://www.gk.nl/index.php?id=9&a=bericht&bericht=4118>

Meisjesbesnijdenis in een multicultureel Nederland

Gruwelijke praktijken helder belicht

Marjolein Tuitman

Wereldwijd worden er ongeveer 100 tot 140 miljoen meisjes en vrouwen besneden. Per dag ondergaan zo'n 6000 meisjes deze behandeling, dus dat is ongeveer 1 meisje per 15 seconden. De meeste besneden vrouwen leven in Afrikaanse landen of in landen in Azië en in het Nabije Oosten. In Nederland is meisjesbesnijdenis strafbaar, maar er worden veel meisjes door hun families naar het buitenland gestuurd om de ingreep daar uit te laten voeren (Aanpak Gelderland, 2007).

An illustration showing a pair of hands performing a circumcision on a person's genital area. The hands are positioned to make a small incision in the clitoris. The background is a soft, warm yellow.

Er bestaan drie vormen van meisjesbesnijdenis: sunna, clitoridectomie en infibulatie. (Van der Kwaak, Haaijer & Bartels, 1991; Reyners, 1993) De minst ernstige ingreep is de sunna, hierbij wordt een klein sneetje in de clitoris gemaakt. Dit komt vooral voor bij van oorsprong Arabische en Perzische groeperingen in Somalië. Deze vorm wordt veelal toegepast wanneer de meisjes nog baby's zijn. Naast de sunna bestaat er nog de ernstigere vorm clitoridectomie. Hierbij worden de kleine schaamlippen en de clitoris weggesneden. Vaak wordt dit gedaan als de meisjes ongeveer 7 jaar oud zijn. De derde, en meest ernstige vorm van meisjesbesnijdenis, is de infibulatie. Hierbij wordt alles weggehaald. Dat wil zeggen dat de kleine schaamlippen, de clitoris en de grote schaamlippen weg worden gesneden. Daarna wordt dat wat er over is gebleven dicht gehecht. Een klein gaatje blijft open om door te plassen en waar tijdens de menstruatie het bloed door naar buiten kan. Hoe kleiner dit gaatje is, des te waardevoller het meisje later als bruid zal zijn. Ook deze ingreep wordt vaak toegepast bij meisjes van ongeveer 7 jaar. Tijdens de huwelijksnacht zal de bruidegom de infibulatie ongedaan proberen te maken. Als dit mislukt zal hij het proberen met een mes of met een glasscherf.. (Eldering 2006: 254)

Waarom men vroeger begonnen is met het besnijden van meisjes, is onbekend. Veelal zijn besneden vrouwen moslim. Het is echter niet zo dat daardoor aangenomen

kan worden dat meisjesbesnijdenis een gebruik van alle en alleen maar moslims is. Er zijn namelijk ook christelijke mensen die hun dochters laten besnijden. Waarschijnlijk is het zo dat besnijdenis vroeger niet gekoppeld was aan religie en daar later wel aan gekoppeld is. Meisjesbesnijdenis wordt vaak gezien als een traditie van de Islam, maar in de Koran staat niets beschreven over dit fenomeen. Oorspronkelijk heeft meisjesbesnijdenis dus weinig met het geloof te maken. De reden waarom ouders hun dochter laten besnijden is meestal uit liefde. Ze denken dat ze hun kind zo beschermen en dat de besnijdenis zal bijdragen aan een betere toekomst van hun dochter. Ze zal door de besnijdenis meer kansen hebben op een goede huwelijkspartner. Verder wordt gedacht dat de maagdelijkheid van meisjes beschermd wordt wanneer ze besneden zijn, het levert status op, men vindt besneden vrouwen in deze gemeenschappen mooier dan onbesneden vrouwen, het zou getuigen van een goede opvoeding en het zou een islamitisch voorschrift voor reinheid zijn. In gemeenschappen waar meisjesbesnijdenis veel wordt toegepast, kan een onbesneden meisje op allerlei gebieden problemen ondervinden. Ze wordt als onrein beschouwd en ze kan er van verdacht worden seks te hebben gehad voor het huwelijk. Ook worden deze meisjes vaak verstoten uit hun familie. Veel van deze meisjes hebben een negatief zelfbeeld en

komen vaak terecht in de prostitutie(Focal Point meisjesbesnijdenis, 2007).

De gevolgen van een besnijdenis zijn groot. In welke mate de gezondheid wordt bedreigd hangt af van welke van de hierboven beschreven vormen van besnijdenis is toegepast. Hoe ingrijpender de besnijdenis is, des te meer gevolgen er zijn op het gebied van de algehele gezondheid. Er moet hierbij nog onderscheid worden gemaakt in lichamelijke en psychische gevolgen(Demos, 2007).

Infecties aan de urinewegen en incontinentie, problemen tijdens zwangerschap en bevalling (zo ernstig dat hierbij de kans aanwezig dat de baby een hersenbeschadiging zal oplopen) of nog erger, dat moeder en baby komen te overlijden tijdens de bevalling, zijn enkele lichamelijke gevolgen van een besnijdenis. Ook komen een verhoogde kans op hiv, dermate ernstige complicaties na de ingreep met de dood soms tot gevolg, pijn tijdens lopen en zitten, pijnlijke geslachtsgemeenschap en hierbij bloedingen, pijn en andere moeilijkheden tijdens menstruatie en tijdens de toiletgang veel voor. Hiernaast zijn er ook nog vele psychische, seksuele en sociale gevolgen die voorkomen bij veel besneden vrouwen (Trefpunt stop geweld tegen vrouwen, 2007). Hierover is echter nog niet zo heel erg veel bekend. Veel besneden vrouwen hebben last van nachtmerries, angsten, en gedragsstoornissen. Ook neemt bij deze vrouwen vaak het vertrouwen in zorgverleners af en treden gevoelens van verraad op tegen de ouders, en dan met name tegen de moeder. Op de lange termijn worden vaak klachten als depressie, chronische overgevoeligheid, gevoelens van incompleetheid en angsten voor seks en onvruchtbaarheid genoemd. Op seksueel gebied zijn de gevolgen ontzettend groot. Bij bijna alle vormen van besnijdenis wordt de clitoris gedeeltelijk of helemaal verwijderd. Aangezien dit voor de vrouw het belangrijkste gevoelsorgaan

op dit gebied is, is het niet moeilijk voor te stellen dat hierdoor op het gebied van seks problemen ontstaan. De eierstokken en andere organen die hormonen produceren zijn nog gewoon aanwezig. Vrouwen zullen weinig plezier hebben aan seks, maar doordat ze verder geen gebreken hebben zullen ze wel, net als onbesneden vrouwen, naar seks verlangen.

In Nederland kwam tot voor kort vrouwenbesnijdenis niet voor. Sinds enkele jaren komen er echter asielzoekers naar Nederland die hun cultuur en gewoontes, en daarmee dus het fenomeen vrouwenbesnijdenis, met zich meenemen. Hoeveel vrouwen er in Nederland besneden worden is niet bekend, zoals ook het aantal besneden vrouwen dat in Nederland verblijft onbekend is. Wel zijn er cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek waaruit blijkt dat in Nederland zo'n 20 duizend vrouwen wonen die afkomstig zijn uit gebieden waar vrouwenbesnijdenis veel voorkomt. Van deze vrouwen zijn ongeveer 4 duizend meisjes jonger dan 14 jaar. Mochten deze meisjes nog niet besneden zijn, dan is de kans heel erg groot dat ze alsnog besneden gaan worden. Het komt erop neer dat als we stellen dat de helft van al deze vrouwen in Nederland besneden zijn of zullen worden en dus ongeveer 9 duizend vrouwen in Nederland besneden zijn en dat er ongeveer 2 duizend meisjes het risico lopen om in Nederland te worden besneden. Asielzoekers en illegaal verblijvende vrouwen vallen buiten deze cijfers, dus de kans is zeer groot aanwezig dat er veel meer besneden vrouwen in Nederland wonen.

Sinds 1993 zijn alle vormen van besnijdenis verboden in Nederland. In de aanloop naar dit verbod is nog gediscussieerd of de minst ernstige vorm, namelijk het sneetje in de clitoris, eventueel onder medisch toezicht toegestaan moest worden. De bedoeling was door deze vorm toe te staan te voorkomen dat de ernstigere vormen nog

zouden worden toegepast. Toch werd vrouwenbesnijdenis in Nederland in het geheel verboden. De vrouwen die wel in Nederland besneden worden, worden dit dus in het geheim. De twee mogelijkheden zijn de traditionele vroedvrouw uit het land van herkomst naar Nederland te laten komen of door de meisjes in de zomervakantie naar het land van herkomst terug te sturen. In Nederland worden beide mogelijkheden gezien als mishandeling en dus ook als mishandelingdelict bestraft. De ouders zijn strafbaar als ze medeplichtig zijn en er zelf aan meewerken. De ouders die hun kind naar het buitenland sturen kunnen echter alleen vervolgd worden als zij de Nederlandse identiteit bezitten.

Ook in het onderwijs worden problemen ondervonden met besneden meisjes. Deze meisjes nemen vaak lange plaspauzes en zijn vaak lang afwezig vanwege een té pijnlijke menstruatie als gevolg van de besnijdenis. Ook willen deze meisjes vaak niet gymmen, omdat ze bang zijn dat hun littekens te zien zullen zijn en zijn bang dat hun wonden tijdens het gymmen open zullen scheuren. In Nederland worden besneden meisjes op school vaak geconfronteerd met hun besnijdenis. Wanneer ze bij biologie leren hoe hun lichaam werkt bij seksualiteit zullen ze gaan beseffen wat ze missen. Ook wanneer ze verliefd worden op iemand die niet afkomstig is uit hun eigen gemeenschap zullen ze met hun besnijdenis geconfronteerd worden. Naast de psychische problemen die deze meisjes hebben als gevolg van hun besnijdenis zullen deze meisjes vaak kampen met concentratie- en leerproblemen (Demos, 2007).

Tot slot wil ik benadrukken dat in de strijd tegen vrouwenbesnijdenis voorlichting het aller belangrijkste is. Wetgeving is ook ontzettend belangrijk. Het is erg belangrijk jongeren te betrekken in de strijd tegen

meisjesbesnijdenis. Door goede voorlichting kunnen ze leren hun eigen beslissingen te nemen, zonder zich te laten leiden door hun omgeving en informatie die niet klopt. Zo kunnen deze jongeren de vicieuze cirkel van discriminatie en geweld doorbreken en kunnen ze op deze manier weer een voorbeeld zijn voor de volgende generatie (Unicef, 2007).

Tuitman, Marjolein
m.tuitman@diversity.nl

Literatuur:

- Eldering, Lotty (2006) *Cultuur en opvoeding*, Rotterdam: Lemniscaat
- Pharos Meisjesbesnijdenis. Focal Point meisjesbesnijdenis, opgevraagd op 15 december 2007, van www.meisjesbesnijdenis.nl
- Aanpak Gelderland. Meisjesbesnijdenis, taboedoorbreking versus instandhouding, opgevraagd op 15 december 2007, van www.meisjesbesnijdenis-gelderland.nl/
- Demos. Vrouwenbesnijdenis, opgevraagd op 15 december 2007, van www.nidi.knaw.nl/web/html/public/demos/dm00062.html
- Unicef. Nieuws en achtergronden, vrouwenbesnijdenis, opgevraagd op 15 december 2007, van www.unicef.nl/unicef/show/id=104258
- Trefpunt stop geweld tegen vrouwen. Over meisjesbesnijdenis/FGM, opgevraagd op 15 december 2007, van www.vluchtelingenorganisaties.nl/fgm/fgm.asp

Zelfmoordproblematiek: een kritische vergelijking tussen de situatie in Nederland en Japan

Het suïcidale proces in kaart gebracht

Nienke Bosma

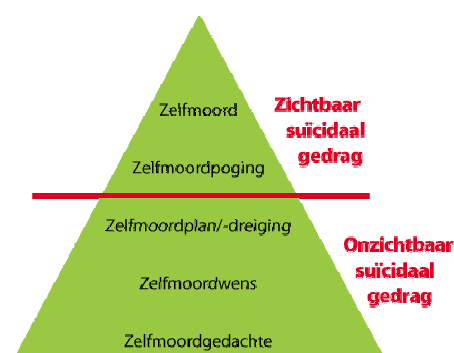
Al decennia lang heeft Japan te maken met een hoog aantal zelfmoorden, en de laatste jaren is dit aantal nog meer gestegen. Waren er in 2002 'nog' 32.143 Japanners die zichzelf van het leven beroofden, in 2003 waren dat er al 34.427 (Uchiyama, 2007). Wat betreft het aantal zelfmoorden, is Japan onder de geïndustrialiseerde landen dan ook één van de hoogste. Nederland daarentegen, kent een relatief laag zelfmoordpercentage. Europees gezien bevindt Nederland zich onderaan in de statistieken (CBS, 2003). Waarom zijn er zoveel Japanners die zichzelf van het leven beroven? En wat brengt mensen tot een zelfmoordpoging? In dit artikel wordt de zelfmoordproblematiek in de wereld belicht, met de nadruk op de situatie in Nederland en Japan. Verklaringen worden aangedragen en met een kritische blik bekeken.

Doordat het aantal zelfmoorden de afgelopen decennia monidaal is toegenomen, is suïcidaal gedrag overal ter wereld een belangrijk sociaal probleem. Geschat wordt dat jaarlijks 1 miljoen mensen, wereldwijd, een einde aan hun leven maken (CBS, 2003). Uit onderzoek is gebleken dat mensen die zelfmoord plegen niet zomaar dood willen. Suïcidaal gedrag is oplossingsgericht gedrag; mensen die een zelfmoordpoging ondernemen zien geen andere uitweg meer dan de dood. Zelfmoord wordt door hen gezien als enige oplossing, voor de voor hen niet langer leefbare situatie. Het komt er op neer dat er sprake is van een ambivalentie in de doodswens van personen die een poging tot zelfmoord ondernemen: aan de ene kant willen ze niet sterven, maar aan de andere kant ook niet op deze manier verder leven (Centrum ter Preventie van Zelfmoord, 2007).

Zoals blijkt uit het voorafgaande, komt een persoon niet zomaar tot zelfmoord. Hieraan vooraf gaat een zogenaamd suïcidaal proces (Centrum ter Preventie van Zelfmoord, 2007). Het begint met een situatie die zo ondraaglijk wordt, dat een persoon zelfmoordgedachten krijgt. Zonder concrete plannen te maken, denkt de persoon eraan hoe het zou zijn als hij

dood was. Vervolgens gaan de gedachten een stap verder: er ontstaat een zelfmoordwens. De gedachten over zelfmoord worden concreter en de kans op een poging tot zelfmoord wordt groter. Hierop volgt dan ook de zelfmoorddreiging. Dit alles noemt men suïcidale ideatie. Dit wil zeggen dat gedachten zich enkel in het hoofd afspelen. Er zijn (nog) geen duidelijk zichtbare gedragingen die wijzen op zelfmoord. De omgeving van de persoon die verkeert in suïcidale ideatie, vangt deze signalen daarom vaak nog niet op.

Een visuele weergave van het suïcidale proces
(Bron: Centrum ter Preventie van Zelfmoord, 2007)

Wanneer de gedragingen van een persoon zichtbaar waar te nemen zijn door zijn omgeving, is de volgende fase in werking getreden. Dit is de fase van een daadwerkelijke zelfmoordpoging en

mogelijk daarna de zelfmoord. Onderzoek heeft uitgewezen dat dit proces gemiddeld zo'n 2,5 jaar duurt. Echter zijn er ook uitzonderingen, waarbij het proces in slechts enkele uren doorlopen kan worden (Centrum ter Preventie van Zelfmoord, 2007).

De EUROSAVE (European Review of Suicide and Violence Epidemiology) is een onderzoek dat is gehouden onder de 15 lidstaten van de Europese Unie, om een beeld te krijgen van het aantal zelfmoorden in deze landen. Uit dit onderzoek is gebleken dat Finland het hoogste percentage zelfmoorden kent: 21,6 zelfmoorden per 100.000 hoofden van de bevolking. Nederland zit relatief erg laag, met een gemiddeld aantal zelfmoorden van 8,1 per 100.000 hoofden van de bevolking (CBS, 2003). Mannen maken gewoonlijk ongeveer tweederde deel uit van het totale aantal gevallen van zelfmoord. Onder twintigers en dertigers vormt zelfmoord tegenwoordig een veel voorkomende doodsoorzaak. Circa 15% van de totale sterfte in deze leeftijdscategorieën is toe te schrijven aan zelfmoord. Hiermee komt zelfmoord op de tweede plaats, na verkeersongevallen. Onder dertigers is zelfmoord zelfs doodsoorzaak nummer één (CBS, 2003).

Met name in de leeftijdscategorie 15-24 jaar is het aantal zelfmoorden de laatste jaren enorm gestegen. Volgens Christopher H. Cantor (2000), onderzoeker uit Australië, zijn hiervoor twee verklaringen aan te wijzen: de stijging van het aantal personen dat met een depressie te maken krijgt en de toegenomen alcohol consumptie. Psychologe en gezinstherapeute Stéphanie Astori heeft een andere verklaring voor het toenemende aantal zelfmoorden. Zij wijdt het vooral aan de adolescentie zelf en de natuurlijke problemen die hiermee gepaard gaan, zoals liefdesverdriet en problemen op school (E-gezondheid, 2007). Het Centrum ter Preventie van Zelfmoord benadrukt echter dat bij

zelfmoord vele risicofactoren van invloed zijn. Een complex fenomeen als zelfmoord wordt niet bepaald door één enkele factor. Verschillende risicofactoren, eigenschappen en situaties oefenen invloed op elkaar uit en staan met elkaar in relatie. Risicofactoren zijn onder te verdelen in biologische factoren, psychologische factoren of sociale factoren. Eerder zelfmoordgedrag en een psychiatrische aandoening zijn ook gevaarlijke factoren als het gaat om een zelfmoordpoging (Centrum ter Preventie van Zelfmoord, 2007). Uit het voorgaande valt te concluderen dat mensen in Nederland die een zelfmoordpoging ondernemen voornamelijk gedreven worden door psychosociale problemen. Zij vinden hun persoonlijk leefsituatie dermate uitzichtloos dat zij geen andere uitweg zien dan de dood.

Van heel andere orde is de huidige zelfmoordproblematiek in Japan. Verklaringen voor het hoge aantal zelfmoorden gaan daar veel verder dan persoonlijke motieven. Als meest voorkomende oorzaak wordt daar namelijk de slechte economische situatie genoemd. Enige jaren terug verkeerde Japan in een economische malaise. Veel bedrijven gingen failliet en werknemers werden gedwongen ontslagen. Deze werknemers gingen vervolgens ook zelf failliet, belandden in de schulden, totdat de situatie zo uitzichtloos leek dat zij geen andere uitweg meer zagen dan de dood. Dit heeft ertoe geleid dat sinds 1998, het aantal zelfmoorden in Japan niet meer beneden de 30.000 per jaar is gekomen (The Foreigner, 2003).

Echter, de betrekkelijk slechte economische situatie in Japan is niet de enige verklaring voor het hoge aantal zelfmoorden. Ook de arbeidscultuur in Japan zorgt voor dermate veel spanningen dat vele werknemers de druk niet meer aankunnen en zelfmoord plegen. Jannes Bosma, die enkele jaren geleden op werkbezoek was in Japan, vertelt: "Een

Japanner werkt bij zijn baas voor het leven, en durft niet op vakantie te gaan. Om die reden heeft de Japanse regering een aantal jaren geleden een subsidieregeling ingesteld voor inwoners die een aantal weken op vakantie gingen". Uit dit citaat blijkt de enorme druk die werknemers in Japan zichzelf opleggen. De overheid heeft dus stappen ondernomen om deze ontwikkeling tegen te gaan, maar de Japanse overheid is niet altijd zo betrokken geweest.

Sterker nog, tot voor kort leek men in Japan voor deze kwestie de ogen te sluiten: miljoenen werden uitgetrokken om het verkeer veiliger te maken, terwijl in Japan de kans om door zelfmoord om het leven te komen vijf maal zo groot is dan door een verkeersongeval (Uchiyama, 2007). Maar, recentelijk heeft de Japanse regering aangekondigd maatregelen te nemen om het aantal zelfmoorden terug te dringen. Begin november 2007 verscheen er in het landelijke dagblad Trouw een artikel over de zelfmoordproblematiek in Japan. Regeringswoordvoerder Nobutaka Machimura zegt in dat artikel: "Dit is een probleem dat de samenleving als geheel moet aanpakken". De Japanse overheid heeft daarom een geldbedrag uitgetrokken om mensen die met een depressie of andere psychisch probleem kampen te helpen. De maatregelen zijn vooral gericht op het tegengaan van werkloosheid, het stimuleren van psychische hulp op de werkvloer en het filteren van websites die zelfmoord promoten (Trouw, 2007).

Voor veel Japanners is de wanhoop groot...
(Bron: The Foreigner, 2007)

Een betrekkelijk uniek fenomeen is zelfmoordpromotie via internet, wat met name in Japan regelmatig voorkomt. Steeds vaker verschijnen berichten in kranten dat internet gebruikt wordt om mensen aan te zetten tot zelfmoord. Ook groepsgewijze zelfmoorden komen op deze manier tot stand. Het zijn voornamelijk jongeren die met elkaar afspreken via internet, om vervolgens collectief zelfmoord te plegen. Zo zijn er voorbeelden bekend van groepen jongeren die levenloos in auto's gevonden werden, omdat de auto gevuld bleek met giftige uitlaatgassen. Ook is er tegenwoordig zelfs een soort 'zelfmoordbos'; een bos op de berg Fujijama. Ieder jaar loopt het aantal mensen dat zichzelf in dat bos aan bomen ophangt tegen de honderd. Internetproviders zijn begonnen met het inlichten van de politie, wanneer zij lucht krijgen van dergelijke voornemens tot groepszelfmoord (Uchiyama, 2007).

Concluderend kan men stellen, dat mensen in Nederland die een zelfmoordpoging ondernemen, voornamelijk gedreven worden vanuit persoonlijke motieven. Hun persoonlijke situatie en bijbehorende problemen ervaren zij als zijnde onoplosbaar en zelfmoord beschouwen zij als hun enige uitweg. Persoonlijke, psychische hulp is voor personen met suïcidale neigingen essentieel om er weer boven op te komen. Psychosociale problemen vormen dus het hoofdmotief voor zelfmoord in Nederland. In Japan is de zelfmoordproblematiek veel omvangrijker. Het extreme aantal zelfmoorden in dat land is met name te wijten aan de slechte economische situatie en de huidige Japanse cultuur op de werkvloer. In die zin is de overheid indirect verantwoordelijk, en behoort de overheid ook met maatregelen te komen om het aantal zelfmoorden terug te dringen. Voorlopig lijkt terugdringing van het aantal zelfmoorden nog niet aan de orde, maar het begin is er. Wanneer de economische situatie in Japan op de rails is

en Japanse werknemers geestelijke hulp krijgen wanneer zij zich depressief voelen, zal het aantal zelfmoorden in Japan waarschijnlijk drastisch dalen. Maar ook de cultuurverandering in Japan, met name op de arbeidsmarkt, zal nog jaren vergen.

De Japanse minister van Landbouw, Toshikatsu Matsuoka, pleegde zelfmoord in mei 2007
(Bron: Slate, 2007)

Bosma, Nienke
nienkebosma@diversity.nl

Literatuur:

- Bosma, J.A. Interview over werkbezoek naar Japan. Geïnterviewd door Nienke Bosma, 22 december 2007, Zuidvelde.
- Cantor, C.H. (2000) 'Suicide in the Western World', in: Hawton, K. en Heeringen, K. van (red.) *The international handbook of suicide and attempted suicide*, Chichester: John Wiley & Sons Ltd, pp. 9-28
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2003). Nederland en Europa. *Bevolkingstrends, statistisch kwartaalblad over de demografie van Nederland*, 3^e kwartaal, 9-9
- Centrum ter Preventie van Zelfmoord. Algemeen, opgevraagd op 15 december 2007, van

<http://www.zelfmoordpreventie.be/zelfmoord/algemeen.php>

- E-gezondheid. Zelfmoord bij jongeren, hoe verklaren?, opgevraagd op 9 december 2007, van http://www.e-gezondheid.be/nl/tijdschrift_gezondheid/sante_tijdschrift/Zelfmoord_bij_jongeren_verklaren-3586-274-art.htm

- Foreigner, The (2003). Suicide: Japan's Growing Nightmare, opgevraagd op 9 december 2007, van

<http://www.theforeigner-japan.com/archives/200304/news.htm>

- Slate. Why are there so many suicides in Japan?, opgevraagd op 15 december 2007, van <http://www.slate.com/id/2167295>

- Trouw (2007). Ruim 30.000 Japanners pleegden zelfmoord in 2006, opgevraagd op 14 december 2007, van http://www.trouw.nl/laatstenieuws/laatstenieuws/article842190.ece/Ruim_30.000_Japanners_pleegden_zelfmoord_in_2006#readmore

- Uchiyama. Zelfdodingen in Japan, opgevraagd op 15 december 2007, van <http://www.uchiyama.nl/ngzelfdodingnav.htm>

氣

Agenda

24 januari

Jongeren

Landelijk Congres *Jongeren*, hoe gaat u om met pubbies, kal-kletsers en bisco's?

Plaats: Aristo, Amsterdam

Kosten: € 295,-

28 januari

Jeugdzorg

Jaarcongres *Jeugdzorg in onderzoek* over effectiviteit in de zorgketen.

Plaats: De Meervaart, Amsterdam

Kosten: € 100,-

11 juni

Jeugdzorg

Geen land mee te bezeilen? een 'streetwise' congres over effectief werken met risicojongeren.

Plaats: Avans Hogeschool, 's Hertogenbosch

(bron: www.pipm.nl)

Dé studievereniging voor Pedagogische Wetenschappen in Groningen!

Studiegerelateerde en niet-studiegerelateerde activiteiten!

Voor meer info: zie www.odiom.nl

Grote Rozenstraat 38 - Kamer 73

9712 TJ Groningen

Recensie Cultuur en Opvoeding

Interculturele pedagogiek vanuit ecologisch perspectief Prof. dr. Lotty Eldering

Na 25 jaar onderzoek onder allochtone gezinnen in Nederland heeft Prof. dr. Lotty Eldering, emeritus hoogleraar Interculturele Pedagogiek aan de Universiteit Leiden, besloten om een overzichtsstudie te schrijven over dit onderwerp. Het boek heeft een beschrijvend karakter. Ze vond het ook van belang om de voorgeschiedenis en de cultuur in de landen van herkomst te belichten van de onderzochte gezinnen. Dit omdat die voorgeschiedenis en de cultuur van het land van herkomst vaak nog invloed heeft op het dagelijks leven en de opvoeding van de allochtone gezinnen. In het boek ligt de nadruk op Nederland als multiculturele samenleving. De nadruk ligt daarop omdat het aantal immigranten en vluchtelingen uit niet-westerse samenlevingen steeds meer stijgt.

Diverse aspecten die te maken hebben met de complexiteit van de migrantencultuur en het samenspel met Nederlandse waarden en normen komen in dit boek aan de orde. Men kan dan denken aan begripsverklaring, religie, maatschappelijke participatie, crossculturele verschillen, opvoeding in allochtone gezinnen, maar ook psychosociale problemen bij allochtone jeugdigen.

Cultuur en Opvoeding interculturele pedagogiek vanuit ecologisch perspectief is bedoeld als studieboek voor studenten sociale wetenschappen en docenten die zich willen verdiepen in de leefsituatie en opvoeding van allochtone jeugdigen. Ook praktijkwerkers en werkers die in het beroep veel te maken hebben met allochtonen hebben baat bij deze overzichtsstudie van prof. dr. Lotty Eldering.

Het ecologisch model dat behandeld wordt in dit boek, wordt als leidraad gebruikt bij de beschrijving van leef- en opvoedingssituaties van allochtone jongeren. Met het ecologisch model wordt

in het boek bedoeld dat de context waarin een kind opgroeit, van grote invloed is op diens ontwikkeling en gedrag. Een ander gebruikt perspectief in het boek is acculturatie (het naar elkaar toegroeien van mensengroepen van verschillende cultuur) en cultuurverschillen tussen de verschillende allochtone groeperingen en autochtonen. Als laatste maakt prof. dr. Eldering ook gebruik van het vergelijkend en historisch perspectief. De perspectieven worden weinig toegelicht in het boek. Er wordt naast allochtonen in het algemeen ook aandacht besteed aan de grootste allochtonengroepen, namelijk Marokkanen, Turken, Surinamers en Antillianen. Net zoals prof. dr. Lotty Eldering ook meer aandacht besteed aan de islamitische en hindoeïstische achtergrond van de groeperingen.

De inleiding van het boek bevat ook de uitgangspunten en opzet van het boek. Hierin schetst ze de belangrijkste theoretische perspectieven die gebruikt worden als richtlijn zoals ook al hierboven genoemd wordt. Het geeft de indruk dat het boek geschreven is met deze perspectieven (historisch, vergelijkend, acculturatie en cultuurverschillen) als leidraad, maar je ziet ze niet erg duidelijk terugkomen. Wanneer er richtlijnen worden aangegeven verwacht je ze later terug te vinden in het boek. Of een verwijzing naar die richtlijnen, in dit geval de perspectieven. Het wordt in het boek niet duidelijk of ze per hoofdstuk de perspectieven naloopt of dat deze chronologisch door het boek heen behandeld worden. Je komt af en toe een paragraaf tegen waarvan je denkt dat het onder één van de perspectieven zou kunnen vallen, maar verheldering hiervan is niet te vinden.

Ook beschrijft ze in hoofdstuk drie het theoretisch kader. Kritisch en vrij omvangrijk beschrijft ze bijvoorbeeld het

ecologisch model en het 'developmental niche model' van respectievelijk Bronfenbrenner en Harkness en Super. Wanneer er modellen geschetst worden in de context van het theoretische kader van een boek verwacht je dat dit de rode draad zal zijn van het boek omdat naar mijn mening een theoretisch kader van een boek anders weinig nut heeft. Alleen wat in het theoretisch kader wordt behandeld zie je niet duidelijk als rode draad terug in het boek. Het lijkt heel gestructureerd zoals het beschreven wordt, maar van deze structuur is weinig terug te vinden in de rest van het boek naar mijn idee. Echter wordt er wel veel aandacht besteed aan begripsuitleg, opvoeding en de leefsituatie van allochtonen.

Psychosociale problemen van allochtone jongeren wordt in hoofdstuk negen, 'risicofactoren en probleemgedrag', beschreven. Paragraaf vier van hoofdstuk negen wordt volledig gewijd aan dit item. In dit onderdeel wordt duidelijk weergegeven welke psychosociale problemen zich kunnen voordoen en welke zich het meeste voordoen bij allochtone jeugdigen. Af en toe haalt pr. dr. Lotty Eldering ook even autochtone jeugdigen aan om de twee groeperingen met elkaar te vergelijken. Paragraaf vier van hoofdstuk negen begint met een korte inleiding over dit onderwerp en hierna worden er verschillende problemen belicht die onder dit onderwerp vallen. In de conclusie van het hoofdstuk wordt ook nog kort en bondig de belangrijkste punten besproken. Dit geeft een goed overzicht van de meest voorkomende psychosociale problemen bij allochtone jongeren. De paragraaf over psychosociale problemen bij allochtone jongeren is overzichtelijk en goed ingedeeld. De teksten zijn niet te uitgebreid maar omvatten naar mijn idee wel de belangrijkste stof die nodig is om voldoende informatie te vergaren over psychosociale problemen bij allochtone jeugdigen. Door een vergelijking te maken

met autochtone jongeren, krijg je een realistischer beeld van de problemen. Ook kan je aan de hand van de verschillen zien hoe erg die problemen bij de Nederlandse jongeren zijn en of dit meer of minder is bij de allochtone jongeren.

Al met al is mijn zienswijze betreffende het boek niet voor één uitleg vatbaar. Zoals ik al aangekaart heb, is de structuur niet altijd even consequent. De modellen en opzet van het boek die beschreven worden in de inleiding en het theoretisch kader zijn slecht terug te vinden in de daaropvolgende hoofdstukken en paragrafen. Dit zorgt voor verwarring ten opzichte van de inleiding van het boek, omdat dit daardoor minder begrijpelijk wordt. Ik doel dan vooral op de perspectieven die worden aangegeven als punten die in het boek sterk naar voren zouden moeten komen. Er is weinig van die perspectieven gestructureerd terug te vinden, je zou het zelf moeten opmaken uit de tekst. Er staat niet duidelijk bij om welk perspectief het gaat of waar het op terugslaat. Daarentegen is de paragraaf over psychosociale problemen bij allochtone jongeren in hoofdstuk negen van het boek duidelijker. Als we alleen dat belichten is er een korte inleiding over dit onderdeel en een duidelijke weergave van de psychosociale problemen die het meeste voorkomen bij allochtone jongeren. Een vergelijking met autochtone jongeren geeft extra verduidelijking van het begrip voor die desbetreffende problemen.

Het boek heeft een zeer informatief karakter en is geschikt voor mensen die meer willen weten over interculturele pedagogiek in Nederland. Cultuurverschillen, achtergronden en opvoeding worden bijvoorbeeld diepgaand behandeld. De structuur valt echter wat tegen, hierdoor is het boek niet altijd even overzichtelijk.

Karin Blanksma

karinblanksma@diversity.nl

Literatuur: Eldering, Lotty (2006) *Cultuur en opvoeding*, Rotterdam: Lemniscaat

Maagd of zetpil?

Integratie van allochtone tienermeisjes

Sandra de Jonge

“Moe geworden van het leven in verlammende angst en van de druk van jarenlange hersenspoelingen over de huwelijksnacht en het verplichte maagd zijn, besloot ik op mijn 16de dat ik mijzelf mijn maagdelijkheid cadeau zou doen.” Met deze woorden bracht Nazmiye Orat in een gastcolumn in het tijdschrift ‘Opzij’ (2007) onder woorden in welke tweestrijd ze had geleefd bij het opgroeien als Turkse in de Nederlandse samenleving en voor welke dilemma's ze kwam te staan.

Het geval van Nazmiye is geen uitzondering. Veel meer allochtone meiden groeien op in de Nederlandse samenleving, terwijl ze opgevoed worden onder de strenge regels van het moslim geloof. Zo zijn de Turkse en Marokkaanse meiden bijna gedwongen zich te meten met twee maten. Aan de ene kant zijn er de Nederlandse leeftijdgenoten en het open en vrije Nederland, en aan de andere kant de familie en het strenge moslim geloof. De meeste allochtone meiden zijn zelf overtuigd moslim en leven uit eigen principe volgens de regels van de koran. Ze vinden het dan ook vanzelfsprekend om maagd te blijven tot aan hun huwelijksnacht. Er zijn echter ook meiden die het anders zouden willen. Ze willen meer vrijheid en liever leven volgens de Nederlandse overtuigingen.

Voorafgaand aan de laatste jaren hebben zich in dat opzicht dan ook grote veranderingen plaatsgevonden. Waar allochtone meiden eerst nog maagd het huwelijk in gingen, vinden ze nu de weg naar de abortuskliniek. De onderzoeker Cecile Wijsen van de Rutgers Nisso Groep interpreteert dit als een gevolg van integratie.

Toch zijn de verschillen tussen allochtone en autochtone tienermeisjes nog steeds groot. Uit de resultaten van de Landelijke Abortus Registratie¹ blijkt dat hoewel het abortusratio voor autochtone tienermeisjes is gestegen, dit abortusratio bij met name de Turkse en Marokkaanse meisjes veel sterker is gestegen. In 2006

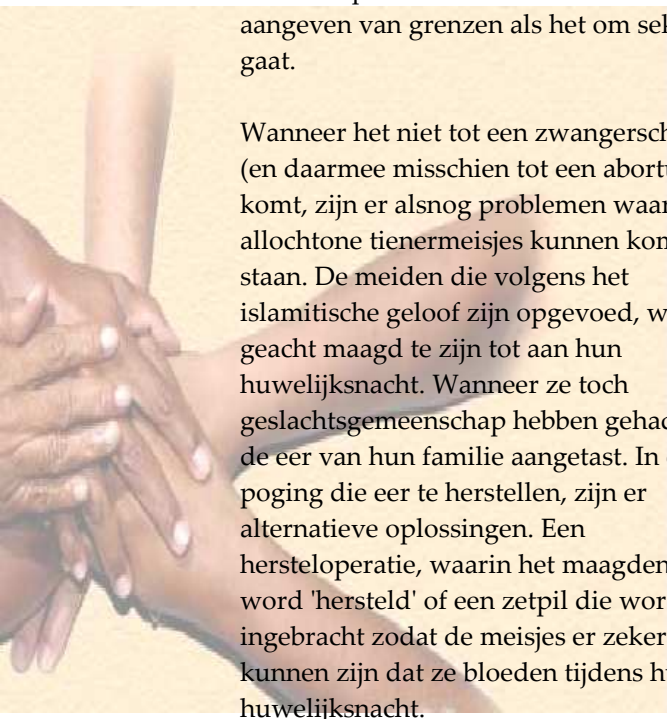
kiezen Marokkaanse meiden in bijna 4 van de 5 zwangerschappen voor een abortus en Turkse meiden in ruim 3 van de 5 zwangerschappen. De allochtone meiden kiezen dus veel vaker voor een abortus dan de autochtone meiden.

Het is niet duidelijk of een verklaring hiervoor is te vinden in de cultuurverschillen. Het is aannemelijk dat de meiden die uit een islamitische cultuur komen, meer druk ondervinden vanuit hun familie om maagd te blijven. De familie-eer staat centraal en is geschonden wanneer een meisje zwanger raakt zonder getrouwd te zijn. Meer dan de autochtone meiden zullen ze dan ook door familie tot een abortus worden aangezet. Op die manier proberen ze dan de overduidelijke 'sporen' van die schending van de familie-eer te uit te wissen.

Nog een verschil tussen allochtone en autochtone meiden is dat een groot deel van de allochtone meiden de anticonceptie niet goed weet toe te passen. Dit blijkt uit de cijfers van het Landelijke Abortus Registratie¹. Van de meiden die in 2006 een abortus ondergingen, werd 31,1% zwanger terwijl ze de pil gebruikten gedurende het half jaar voorafgaand aan de zwangerschap. Ook 31,1% gebruikte een condoom. 30,4% heeft geen enkele vorm van anticonceptie toegepast. Tieneren die hun zwangerschap afbreken gebruiken steeds vaker een vorm van anticonceptie. De allochtone meiden zouden dus baat kunnen hebben bij betere voorlichting, omdat ongewenste

zwangerschappen misschien zo zouden kunnen worden voorkomen.

Ook moet er iets worden gedaan aan de voorlichting zelf. "Seksuele voorlichting op de middelbare school is nog vaak te technisch van aard. Daarom moet er meer aandacht komen voor wat jongeren voelen over seks en hoe zij er met elkaar over kunnen praten." aldus Laura van Lee, van de Rutgers Nisso Groep. Volgens haar is alleen aandacht voor het biologische verhaal van de voortplantingsorganen is niet genoeg. Het is ook belangrijk om voorlichting te geven over anticonceptiemiddelen en over het aangeven van grenzen als het om seks gaat.

Wanneer het niet tot een zwangerschap (en daarmee misschien tot een abortus) komt, zijn er alsnog problemen waarvoor allochtone tienermeisjes kunnen komen te staan. De meiden die volgens het islamitische geloof zijn opgevoed, worden geacht maagd te zijn tot aan hun huwelijksnacht. Wanneer ze toch geslachtsgemeenschap hebben gehad, is de eer van hun familie aangetast. In een poging die eer te herstellen, zijn er alternatieve oplossingen. Een hersteloperatie, waarin het maagdenvlies word 'hersteld' of een zetpil die word ingebracht zodat de meisjes er zeker van kunnen zijn dat ze bloeden tijdens hun huwelijksnacht.

Hiermee rijst te vraag of het wel alleen voor meisjes is die al ontmaagd zijn. Sommigen zullen niet bloeden tijdens hun huwelijksnacht omdat gewoonweg niet alle meisjes bloeden tijdens hun eerste geslachtsgemeenschap. Ze worden echter wel onder druk gezet. Het komt zelfs voor dat ze worden geslagen wanneer ze niet bloeden, omdat hun man denkt dat ze dan al iemand anders hebben gehad. Maatregelen als een hersteloperatie of een zetpil bieden dan een oplossing. Bij een hersteloperatie word het randje weefsel door middel van een hechting strakker

gemaakt, waarna de kans groter is dat ze gaat bloeden tijdens seksueel contact. De zetpil zorgt ervoor dat je een rode afscheiding afstaat een half uur na inbreng. Ook word er soms zelfs zo met de pil gepland dat ze tijdens de huwelijksnacht ongesteld zijn, en ze er zeker van kunnen zijn dat ze bloeden.

Zo zijn er allerlei oplossingen wanneer een meisje onzeker is of ze wel zal bloeden. Een oplossing is echter ook in een andere richting te zoeken. Wanneer er betere voorlichtingen komen, zullen misschien niet meer alle mannen per definitie bloedingen verwachten. Ze zullen dan weten dat wanneer een meisje niet bloedt, dat niet per definitie betekend dat ze geen maagd meer is.

Toch is het makkelijk om te zeggen dat betere voorlichting een groot aantal problemen zal verkleinen. In de praktijk blijkt dat er bij voorlichting zelf ook allerlei problemen kunnen optreden. Het is moeilijk seksuele voorlichting te geven als tieners denken dat het vanuit hun geloof niet mag en het is moeilijk homoseksualiteit te bespreken als het vanuit hun religie niet word geaccepteerd. Zo zijn er nog een aantal dingen op te noemen. Maar er zijn niet alleen inhoudelijke problemen. Veel moslim meisjes voelen zich er ongemakkelijk bij wanneer ze seksuele voorlichting hebben samen met jongens. Ze zouden het veel liever gescheiden hebben. Het is dus voor de docenten ook heel moeilijk om voorlichting te geven aangepast op de behoeften van een groep waarin onderling zoveel verschillen zijn.

Zo ziet men dat het met de integratie nog niet zo makkelijk verloopt. Er zit vaak een wereld van verschil tussen de opvattingen van de islamitische cultuur en die van de Nederlandse cultuur. Het feit dat allochtone tienermeisjes vaker voor een vroegtijdige afbraak van zwangerschap kiezen dan autochtone meiden zou erop kunnen wijzen dat ze nog niet goed zijn

geïntegreerd. Aan de andere kant zou men het ook zo kunnen interpreteren dat de allochtone tieners heel goed de weg naar het abortuskliniek weten te vinden en dit als gevolg van integratie. Ook is niet duidelijk wat de reden van een abortus is. Een abortus omdat een zwangerschap in de weg zou staan met het werken aan een carrière kan op een goede integratie duiden.

Wanneer men vanuit de verschillen op zoek gaat naar de mate van integratie, zal men die waarschijnlijk niet vinden. Verschillen zullen er altijd blijven, zolang de cultuurverschillen er zijn en zolang er verschillende godsdiensten zijn. De vraag is of men integratie wil meten aan de mate van aanpassing, acceptatie of de mate waarin ze gelijk zijn aan autochtonen.

Misschien is het ook een optie om vanuit de overeenkomsten te gaan kijken. De autochtonen zelf vinden dat integratie het beste kan worden bereikt door vriendschap zo blijkt uit het onderzoek van TNS NIPO². De helft van de autochtonen zegt ook vriendschappen te hebben met allochtonen. Op die manier zou men meer overeenkomsten zien en meer over de verschillen leren. Zo krijgen we ook wat meer begrip voor de verschillen en zijn we al een stapje dichterbij integratie. Ook uit het onderzoek van TNS NIPO² bleek dat 23% van de autochtonen vindt dat open staan voor elkaars cultuur en respecteren van

heersende normen en waarden de integratie bevordert. Dit kan worden bereikt door het contact tussen allochtonen en autochtonen te bevorderen. Al met al kan de integratie het beste worden bereikt door te gaan samenwerken, voorlichten en begrip hebben voor de verschillende culturen.

de Jonge, Sandra
sandradejonge@diversity.nl

Noten:

¹ Landelijke Abortus Registratie, Van Lee en Wijsen 2006

² Integratieonderzoek, TNS NIPO

Literatuur

-Baden, Ronald (november 2007).
Integratieonderzoek, p 5,7,9

-Van Lee, Laura & Wijsen, Cecile (2006).
Landelijke abortus registratie 2006, p 20, 21, 22

-Oral, Nazmiye (2007). 'Maagd of hoer',
column, in: *opzij*, nr 10 (oktober), p.23

Ontsnappen aan de macht van een loverboy

Een kijkje achter de schermen van opvangvoorziening *Asja*

Susan Dries

Loverboys... het is allang geen onbekend fenomeen meer in de Nederlandse samenleving. Het zijn charmante jongemannen, meestal van allochtone afkomst, die meisjes in de prostitutie lokken om op die manier aan ze te verdienen. Het aantal loverboys neemt toe en steeds vaker komen ze in het nieuws. Maar wat voor jongens zijn het eigenlijk? Wat gebeurt er met hun slachtoffers? En wat moet er gebeuren om problemen rondom dit verschijnsel te verminderen? Om daar achter te komen ben ik naar de Friese hoofdstad gereisd. In Leeuwarden bevindt zich namelijk de organisatie *Fier Fryslân*. Deze heeft als doel geweld in relaties te voorkomen en te stoppen. *Asja*, hetgeen 'nieuw leven' betekent, is een opvangvoorziening voor slachtoffers van loverboys en is onderdeel van *Fier Fryslân*. Eén van de medewerkers, deskundig op het gebied van de loverboy-problematiek, was bereid al mijn vragen te beantwoorden en me door het hoofdgebouw van *Fier Fryslân* rond te leiden.

Bijna negen jaar geleden werd het initiatief tot het oprichten van *Asja* genomen op verzoek van de Friese politie. Zij merkten dat er voor een toenemend aantal minderjarige meisjes die uit gedwongen prostitutie wilden stappen, of dreigden hierin te belanden, geen adequate opvangvoorziening bestond. Zo zijn 'blijf van m'n lijf'-huizen niet bedoeld voor minderjarigen en bieden veel andere opvangvoorzieningen geen 24-uursbegeleiding. *Asja* heeft deze kenmerken wel, en die combinatie maakt dat ze nog steeds uniek is in Nederland. Het opvanghuis is bedoeld voor acht meisjes in de leeftijd van 15 tot 23 jaar, en bevindt zich op een geheime locatie.

Meisjes die zich aangemeld hebben worden niet zonder meer geplaatst. Zo kan het voorkomen dat er geen plaats meer is. In dat geval kan een meisje crisisopvang krijgen en later alsnog geplaatst dan wel doorverwezen worden. Meisjes die door toedoen van een mensenhandelaar illegaal in Nederland verblijven, kunnen ook niet worden geplaatst. Zij moeten zich allereerst richten tot de politie. Dan krijgen ze twee maanden bedenktijd om aangifte te doen. In die periode en tijdens het eventuele proces is hun verblijf legaal. Zo kunnen ze

zich alsnog aanmelden bij *Asja*. In alle andere gevallen wordt een meisje eerst opgenomen voor twee proefweken waarin ze wordt gediagnosticeerd. In die tijd wordt gekeken wat voor psychologische begeleiding nodig is en of die gegeven kan worden. Zo worden meisjes die ernstige psychische problemen hebben of meisjes die verslaafd zijn aan drugs doorverwezen. Opname is op basis van vrijwilligheid, dus ook de motivatie speelt een belangrijke rol.

Voordat een meisje op het punt staat van aanmelding bij een dergelijke opvangvoorziening, is er vaak al een hele geschiedenis aan vooraf gegaan. Veel meisjes die slachtoffer van een loverboy zijn geworden, hebben een problematische gezinssituatie. Soms worden ze gepest op school. Risicogroepen in deze context zijn licht verstandelijk gehandicapte meisjes, alleenstaande minderjarige asielzoekers (AMA's) en geadopteerde meisjes. Bij deze groepen is er vaker sprake van een onveilige hechting dan bij andere groepen.

De kwetsbaarheid ligt in het feit dat ze wanhopig op zoek zijn naar aandacht en liefde die ze op andere gebieden hebben moeten missen. Daarbij zijn ze niet erg kieskeurig in wie hen dat geeft. Meisjes,

die slachtoffer worden van een loverboy, lijken geen sensor te hebben voor foute jongens waarover de meeste meisjes wel beschikken. Als een charmante jongen het meisje precies geeft wat ze nodig heeft, lijkt voor haar een droom uitgekomen te zijn.

Als de ware aard van een loverboy zich ontpopt, is het meisje vaak al emotioneel en soms ook financieel helemaal afhankelijk van hem. Financiële afhankelijkheid kan bijvoorbeeld ontstaan doordat hij het meisje een lening laat afsluiten voor hem op haar naam. Ook zorgt een loverboy er voor dat het meisje geïsoleerd raakt van haar omgeving. Hij is dan de enige die ze nog heeft. Vervolgens doet hij een beroep op haar gevoel iets terug te moeten doen voor hem. Zo vraagt hij het meisje met zijn vrienden naar bed gegaan, in ruil daarvoor zouden dan zijn schulden bij hen afbetaald zijn. Op die manier lokt hij haar uiteindelijk in de prostitutie. Om een meisje in het circuit van de gedwongen prostitutie te houden, is dreigen om haar of haar familie iets aan te doen een effectief middel gebleken. Bij wijze van waarschuwing komt ook mishandeling voor.

Zo'n 84 procent van alle loverboys is van allochtone afkomst (van Dijke & Terpstra, 2005). Een ongunstig arbeidsperspectief kan hiervoor een verklaring zijn. Ook zijn er grote cultuurverschillen ten aanzien van seksualiteit. De meest voorkomende afkomst van loverboys is Marokkaans. In een land als Marokko is het belangrijk dat een meisje maagd blijft tot aan het huwelijk. In Nederland ligt dit anders. Meisjes die zich uitdagend kleden of die ontmaagd zijn voor het huwelijk, worden door deze jongens al snel als slet bestempeld. Ze vinden dat deze meisjes hierdoor alle eer verloren zijn. Loverboys zeggen dan ook geen last van schuldgevoelens te hebben.

Leven in de gedwongen prostitutie is zwaar. Een slachtoffer omschrijft dit

gegeven op heldere wijze. 'Soms zag ik nauwelijks mijn bed. Het ging achter elkaar door. De drugs hielden me op de been. Je bent bang. Je wordt geslagen. De drugs onderdrukken je emoties. Je leeft in een roes. Je kunt je niet bezinnen. Je kunt er met niemand over praten. Het is een vicieuze cirkel waarin je gevangen zit' (Terpstra & van Dijke, 2004). Vroeg of laat proberen veel meisjes om op de één of andere manier deze vicieuze cirkel te doorbreken. Ze moeten vluchten voor hun loverboy, naar een veilige plek, een plek waar ze niet gevonden kunnen worden. Dit brengt ons weer bij *Asja*.

Via ouders, de politie, Bureau Jeugdzorg of door eigen initiatief komen meisjes in contact met *Asja*. In *Asja* verblijven zowel allochtone als autochtone meisjes. Het aandeel autochtone meisjes is het grootst, omdat slachtoffers vooral in die groep worden gezocht. Net als bij de daders komt een Marokkaanse achtergrond het meest voor bij meisjes van allochtone afkomst.

Wanneer na aanmelding een meisje wordt geplaatst kan ze een half jaar verblijven in deze vluchthaven. In die tijd wordt geprobeerd het verleden een plek te geven en een nieuw leven te beginnen. Elk meisje krijgt een mentor toegewezen, met wie ze doelen opstelt. Dit kan bijvoorbeeld gaan over een opleiding, thuissituatie en financiën. Verder vinden er individuele gesprekken met een psychologe plaats en is er een gestructureerd dagprogramma.

Elke doordeweekse morgen moeten de meisjes om 8 uur opstaan. Na een gezamenlijk ontbijt en corveedienst begint het ochtendprogramma. Deze bestaat uit 'e-learning', oftewel een opleiding via de computer, gegeven door een docent op afstand. De opleiding is specifiek per persoon en aangepast op diens niveau en interesse. De middag wordt doorgebracht in het hoofdgebouw van *Fier Fryslân*. Hier wordt een thema of activiteit georganiseerd. Bij activiteiten kun je

denken aan sociale vaardigheidstraining, weerbaarheidstraining en creatieve therapie. Thema's kunnen bijvoorbeeld modules over ouders, sociale contacten, loverboys en veiligheid zijn. Na afloop van het middagprogramma gaan de meisjes terug naar hun verblijfplaats waar ze samen eten en corvee draaien. De rest van de avond mag vrij worden ingevuld, maar om 11 uur moet iedereen op bed liggen. De eerste drie maanden is het programma verplicht. Meisjes die hebben laten zien redelijk goed op eigen benen te kunnen staan mogen vervolgens doorstromen naar het *leerhuis Asja*. Dit zijn flats waar twee meisjes kunnen wonen. Er komt elke dag twee uur begeleiding. Dit is dus een vorm tussen begeleid en zelfstandig wonen. Ook in het leerhuis mag een meisje zes maanden wonen. Na deze periode kan ze bijvoorbeeld zelfstandig gaan wonen of terug naar huis.

Een belangrijke vraag is of meisjes na het volgen van het programma ook daadwerkelijk uit de prostitutie blijven. Het is gebleken dat dit geldt voor de meeste meisjes die het programma helemaal afmaken. Er zijn echter ook redelijk wat afhakers. Deze meisjes gaan terug naar hun loverboy, omdat ze hem missen, en weer in zijn mooie praatjes gaan geloven. Ook missen ze de spanning. Vergeleken bij hun vroegere leventje is het leven in *Asja* voor sommigen maar saai.

Asja is naar mijn idee een belangrijke organisatie en een grote stap in de goede richting. Ieder meisje dat uit de gedwongen prostitutie gered wordt is er immers één. Maar het probleem is nog lang niet opgelost. Zowel het aantal daders als slachtoffers neemt toe. Dit is het gevolg van de maatschappij. Je hoeft alleen maar naar MTV te kijken om te beseffen dat seksualiteit een belangrijke plaats is gaan innemen bij westerse

samenlevingen. Aan de andere kant kan een loverboy met zijn criminele activiteiten veel en snel geld verdienen. Daarnaast is de pakkans erg klein. Veel meisjes besluiten geen aangifte te doen uit angst en schaamte. De politie mag een loverboy pas verhoren en vervolgen wanneer er voldoende bewijs is. Daar komt nog eens bij dat zelfs wanneer een loverboy opgepakt wordt, de straffen laag zijn (soms slechts enkele maanden). Om te voorkomen dat voor ieder meisje dat uit de prostitutie stapt er net zo snel weer een ander meisje in de prostitutie terecht komt, is het duidelijk dat er ook op justitieel gebied wat moet veranderen. Dat zou een tweede belangrijke stap kunnen zijn. Een stap die wellicht kan voorkomen dat toekomstige slachtoffers een nieuw leven nodig hebben.

Dries, Susan
susandries@diversity.nl

Noot

¹ Dit artikel is gebaseerd op het interview met een medewerkster van *Fier! Fryslân*

Literatuur

-Dijke van, A. & Terpstra, L. (2005). *Loverboys: feiten en cijfers. Een quick scan*. Amsterdam: SWP

-Terpstra, L. Dijke van, A. (2004). *Publiek geheim: jeugdprostitutie. Negen portretten*. Amsterdam: SWP

-Asja, initiatief van vrouwenopvang Fryslân, opgevraagd op 4 december 2007 van
<http://www.asja.nl/home.php>

Column: Achter gesloten deuren

Allochtone jongeren mishandeld en misbruikt van generatie op generatie.

Saskia Veltman

Een aantal dagen geleden las ik het artikel: 'Allochtone jongere vaak misbruikt'. Uit dit artikel blijkt dat er geen exacte gegevens bekend zijn over kindermishandeling en seksueel misbruik in allochtone families, maar betrokkenen denken dat het veel erger is dan werd aangenomen.

Jeugdarts Ben Rensen vertelt: "Bij één stressfactor binnen het gezin loopt een kind 3 procent kans door een ouder te worden mishandeld. In multiprobleem gezinnen – moeilijke migratie, werkloosheid, taalproblemen, armoede, te kleine huisvesting, et cetera – met veel stressfactoren, kan dat oplopen tot boven 20 procent."

Hameeda Lakho, zelf slachtoffer van jarenlange mishandeling van haar vader en stiefmoeder voegt eraan toe: "Er is schaamte, eengerelateerd geweld, we sluiten de ogen of proberen het binnen de muren van het huis of de familie op te lossen. Als we die cirkel niet doorbreken, wordt het van generatie op generatie doorgegeven."

Ik vraag me af, hoe is deze cirkel te doorbreken? Wat voor hulp is er voor deze kinderen? Er zijn voldoende instellingen die kinderen en ouders met deze problemen kunnen helpen. Alleen, een kind is ook maar een kind. Wat weet die van mishandeling en misbruik? De ouders fungeren als rolmodel en vaak ziet het kind op jonge leeftijd nog niet in dat wat er gebeurt niet normaal is. Hierdoor kan het kind zich het gedrag eigen maken waardoor het van generatie op generatie door wordt gegeven. Waar moet worden ingegrepen? Als een kind kenmerken

vertoont van misbruik of mishandeling kan het in sommige gevallen niet goed uitpakken door naar de ouders te stappen. Als de ouders de schuldigen zijn kan het kind het daarna nog veel zwaarder krijgen! School, dat is de plek waar het antwoord ligt. Er is voorlichting over alcoholmisbruik, gokverslaving en seksuele voorlichting. Waarom is er geen voorlichting over seksueel misbruik en mishandeling? Als er zoveel kinderen zijn die hier mee te maken krijgen, waarom wordt dat dan niet op de agenda gezet?! Kinderen krijgen vaak pas later in de gaten dat wat er gebeurt, of gebeurd is, niet in orde is. En dan heeft 't al een onbeschrijflijke impact op het kind gemaakt. Als we dit probleem willen aanpakken moet er al voorlichting worden gegeven over mishandeling en misbruik als de kinderen op de basisschool zitten. Nu denkt u misschien, moet een kind zo jong daar al mee geconfronteerd worden? Het antwoord is JA! Waarschuwt u uw kind ook niet dat het niet met vreemden mee mag gaan? Kinderen zijn zich bewust dat de wereld niet ongevaarlijk is. En als ze met mishandeling te maken krijgen moeten ze weten wat er aan de hand is, dat het niet normaal is en wat de mogelijkheden zijn voor het kind om er iets aan te veranderen.

Veltman, Saskia

saskiaveltmann@diversity.nl

Literatuur:

- Pietersen, Rob (2007) 'Allochtone jongere vaak misbruikt', in: *Trouw*, 21 november 2007.

Nieuwe rubriek: Vraag het Neeltje

Neeltje Visser werkt als psychologe en heeft haar eigen praktijk in Groningen. Zij beantwoordt brieven van lezers met psychische-, emotionele- en sociale problemen.

Verliefd op de vriend van mijn vriendin

Hoi Neeltje,

Ik ben Lisa, 19 jaar, en ik zit met een probleem. Ik ben namelijk verliefd geworden op de vriend van mijn beste vriendin. Mijn vriendin en hij zijn al bijna een half jaar samen, maar ik begin hem steeds leuker te vinden. Maar ik zie ook dat zij dolgelukkig zijn met elkaar. Haar vriend is wel altijd aardig tegen me, maar ik weet niet of hij mij ook leuk vindt. Het liefst wil ik het tegen hem zeggen, maar ik ben bang dat mijn vriendin dan boos wordt. Wat denk jij? Moet ik het eerlijk vertellen of kan ik het beter stilhouden?

Lisa uit Utrecht

Hoi Lisa, je zegt zelf al dat je niet weet of die jongen jou leuk vind. Daarom moet je dit absoluut niet vertellen. Niet aan die jongen en al helemaal niet aan je vriendin. Je zult er meer kapot mee maken dan je lief is. Probeer je over je verliefdheid heen te zetten en neem wat afstand van die jongen. Dat is de beste manier om hem te vergeten. Want dat is wat je moet doen, als je je vriendschap wilt behouden. Als zij ooit uit elkaar zouden gaan wordt het een ander verhaal, maar de jongen is nu gelukkig met jouw vriendin. Laat ze gelukkig! Je wordt zelf ook niet gelukkig als je straks je vriendin en die jongen om deze reden uit het oog zou verliezen. Hoe moeilijk het ook is, geef niet toe aan je verlangens. Zoek afleiding, dan zal het je lukken. Zet hem op!

Stoppen met roken

Lieve Neeltje,

Al vanaf mijn 14e rook ik. Eerst stiekem in de schoolpauzes, later in de pauzes op m'n werk. Al bijna een jaar heb ik een vriendin, die een enorme hekel heeft aan roken. Ik heb haar dan ook nooit durven vertellen dat ik rook. Ze weet nog altijd van niks. Ik werk in een café-restaurant, waar ook regelmatig gerookt wordt. Wanneer ik thuiskom en mijn kleren ruiken naar rook, zeg ik dat dat komt doordat ik tijdens mijn werk steeds in de rook moet staan. Ik wil niet meer liegen tegen m'n vriendin, maar ik wil eigenlijk ook niet stoppen met roken. Heb jij advies voor me?

Johan Jansen, 26 jr.

Lieve Johan, het lijkt mij het beste om dit op te biechten aan je vriendin. Op een bepaald moment zal ze er hoe dan ook achter komen; ze vindt een pakje sigaretten in je jaszak, iemand anders praat er met haar over. Je kunt dit niet altijd voor haar geheim houden. Ze heeft een hekel aan roken, dus vertel haar gelijk dat je nooit thuis zult roken (of hebt gerookt). Je kunt het beste eerlijk zijn, daar worden jullie allebei gelukkiger van. Denk erom dat ze op je gevallen is omdat je bent wie je bent, niet omdat je niet rookt. Als ze echt van je houdt, accepteert ze dat je af en toe een sigaretje rookt. Sterkte!

Ongelukkig in eigen lichaam

Lieve Neeltje,

Ik ben 13 jaar en ik voel me zo ongelukkig. Ik durf er met niemand over te praten, maar ik voel me niet gelukkig in mijn lichaam. Ik ben een jongen, maar gedraag me liever als een meisje. Ik houd van meisjesdingen en speel liever met meisjes dan met jongens. Op school word ik gepest en schelden ze me uit voor 'meisje' of 'watje'. Soms zou ik willen dat ik echt een meisje was, maar ik weet dat dat niet kan. Neeltje, wat kan ik hieraan doen?

Tim V.

Lieve Tim, wat zit jij in een ontzettend vervelende situatie. Mijn advies is om je moed bijeen te rapen en er met iemand over te praten. Iemand die je vertrouwt; je vader, moeder, misschien een leraar of lerares op school. Ik verzeker je dat het je enorm zal opluchten. Wanneer je er met iemand over praat, kan diegene met je meedenken over een oplossing. En dat is het allerbelangrijkst. Vanaf een afstand kan ik je niet helpen, dus ga op zoek naar hulp in je directe omgeving. Het zal je lukken, Tim. Veel succes. En vergeet nooit; je bent zoals je bent, en iedereen heeft iets moois!

weet; oefening baart kunst. Hoe vaker je dit doet, hoe beter het je af zal gaan. Succes!

Angst om te praten

Beste Neeltje,

Ik heb een probleem waar ik erg mee zit. Ik vind het namelijk ontzettend eng om te praten in het openbaar. Thuis heb ik er geen moeite mee, en met vriendinnen ook niet, maar zodra ik bijvoorbeeld een spreekbeurt moet houden voor de klas klap ik helemaal dicht. Ik word rood, begin te stotteren en het liefst zou ik dan weglopen want iedereen kijkt me aan. Kun jij me vertellen hoe ik over deze angst heen kan komen? Ik ben 16 jaar.

Anita de Jong

Beste Anita, je bent niet de enige die hier last van heeft. Net als jij zijn er ontzettend veel mensen die moeite hebben om in het openbaar te spreken. En ik kan niet ontkennen dat dat ook inderdaad best spannend is. Probeer, wanneer je in het openbaar moet spreken, niet te denken aan de mensen die voor je zitten. Het is ook makkelijker om deze personen niet recht aan te kijken, daar word je waarschijnlijk alleen maar onzeker van. Een goede tip is dan ook; kijk niet recht in iemands ogen, maar kijk daar net iets overheen. Mensen hebben dat niet door, omdat ze denken dat je kijkt naar degene achter ze. Je zult zien dat dit al een groot deel van de spanning wegneemt. Het praten zelf zal ook makkelijker gaan. Oefen eventueel van tevoren bij je ouders of vriendinnen. Want je

Recensie: Ae Fond Kiss

Een film waar liefde en achtergronden niet voor iedereen gelijk is.

Merle Roffel

Multiculturele samenlevingen vind je overal. In het westen kennen we tegenwoordig niet meer anders. De verschillende culturen verrijken de samenleving, maar we stuiten echter ook op problemen. Een generatie bouwt namelijk verder op de cultuurkenmerken van de vorige generatie. En daar zitten de grote verschillen in.

Elke cultuur valt te zien als een sociale erfenis en heeft zo z'n eigen tradities, gewoontes, normen en waarden. Voor allochtonen is het moeilijk om te integreren. Vaak gaat dit gepaard met negatieve effecten zoals discriminatie. Dit brengt een hoop spanning met zich mee en zet de verhoudingen van de onderlinge culturen onder druk. (Cultuur en opvoeding, 2007) In de film "Ae Fond Kiss" laten regisseur Ken Loach en z'n vaste scenarioschrijver Paul Laverty dit allemaal terug komen.

Ingewikkelde liefde... (Bron: www.onstage.nl)

De titel "Ae Fond Kiss" ook wel vertaald als "Just a Kiss" en dus in het Nederlands ook wel "Slechts een Kus" relateert zich aan datgene wat de 18de eeuwse Schotse dichter Robert Burns ermee bedoelde. Volgens hem kon een gewone kus z'n hele gevoel, misschien zelfs z'n hele leven wel overhoop halen. Het deed hem pijn dat hij genoodzaakt was om z'n geliefde na die ene kus te verlaten. Met dit in de

gedachten kan het niet anders zijn, dan dat de film gaat over de liefde.

Deze 104 minutendurende film gaat over twee mensen met totaal verschillende achtergronden die tot over hun oren verliefd op elkaar worden. Er is echter 1 probleem. Door hun verschillende achtergronden is er veel verzet uit hun omgeving, die willen dat ze de relatie ten einde maken. Ondanks dit grote verzet proberen ze zoveel mogelijk bij elkaar te zijn. Je zou kunnen zeggen dat dit een moderne versie van Romeo en Julia is, maar Ken Loach is Ken Loach niet als dit niet gepaard zou gaan met schrijnend realisme. Het verhaal is geplaatst in het hier en nu van de katholieke en Pakistaanse milieus in Glasgow.

Casim Kahn (Atta Yaqub) werkt als DJ in een plaatselijke discotheek in het Schotse Glasgow.

Trots is hij op z'n diploma boekhouder en z'n marktonderzoek naar import en export, maar deze emigrant van de tweede generatie uit Pakistan heeft maar één droom. Ooit wil hij draaien in zijn eigen discotheek. Casim is een jongen met westerse dromen maar heeft deels oosterse normen en waarden. Een mooi voorbeeld hiervan is dat hij zijn zusje Tahara (Shabana Akhtar Bakhsh) terecht wijst als hij haar tegenkomt in de discotheek waar hij werkt, wanneer ze in zijn ogen iets te gewaagde kleding aan heeft.

Samen met z'n ouders en twee zussen woont hij in de schotse stad. Z'n ouders Tariq (Ahmad Riaz) en Sadia (Shamshad Akhtar) zijn vrome moslims en hebben hun zoon uitgehuwelijkt aan z'n nichtje Jasmine uit Pakistan. Jasmine is op weg naar Groot-Brittannië om haar toekomstige man te ontmoeten, want het huwelijk vindt binnen negen weken al plaats. Wanneer ze getrouwd zijn, zullen ze in een aanbouwwoning naast Casim z'n ouders gaan wonen.

Moeder en zussen van Casim (Bron: www.iconmovies.co.uk/aefondkiss)

Maar als hij z'n zusje van school haalt, komt hij in aanraking met haar katholieke muzieklerares, Roisin Hanlon (Eva Birthistle). Een vrijgevochten, intelligente en vastberaden vrouw. Z'n zusje Tahara wordt regelmatig eens gepest, maar haar mondje zit wel op de juiste plaats. Ze is van plan om de pestkop een mep te verkopen vanwege discriminerende opmerkingen die hij maakt. Casim rent achter haar aan en stuit dan op Roisin, die de kinderen uit elkaar haalt. Het is liefde op het eerste gezicht. Maar een zorgeloze relatie is deze twee niet gegund. Casim staat nu voor een groot dilemma: Gaat hij voor z'n hart of leeft hij de wil van z'n familie en hun tradities na? Hij weet dat als hij kiest voor z'n relatie met de blanke Roisin, dat het een schande voor zijn familie is en verwerpt hij z'n tradities en z'n eigen familie. Een slag tussen persoonlijkheden en culturen is het resultaat.

Als kijker zit je te wachten wanneer Casim aan Roisin gaat vertellen dat hij uitgehuwelijkt is. Dat doet hij wanneer ze samen op vakantie zijn in Spanje. Ze is er kapot van, maar daar besluit hij dat hij met haar verder wil. Wanneer hij voor Roisin kiest, stort de wereld van z'n vader en moeder in. Hun enige zoon maakt de familie ten schande. Ze zien hun ,met veel moeite opgezette, droom uit elkaar vallen. Z'n vader krijgt nachtmerries na het nieuws van z'n zoon en slaat al de ramen kapot van de aanbouwwooning die hij voor Casim speciaal heeft laten maken, zodat hij daar had kunnen wonen met z'n Pakistaanse vrouw. Maar hij heeft niet alleen z'n ouders ermee. Ook z'n zus

Rukhsana (Ghizala Avan), want de familie van haar toekomstige man wil niet langer geassocieerd worden met een familie waarbij een zoon z'n toekomstige huwelijk afkeurt en dat brengt Rukhsana's huwelijk in gevaar.

De omgeving van Roisin verzet zich ook tegen de relatie. Haar priester vertelt haar dat ze de relatie stop moet zetten om de goedkeuring te krijgen van de katholieke kerk, wat ze nodig heeft om een vast contract te krijgen bij de katholieke school waarop ze werkt. Het is namelijk niet geoorloofd om samen te wonen met een moslim terwijl je wettelijk gezien nog getrouwd bent. Naast deze hoofdredenen is er ook nog een andere reden wat de priester doet weigeren, namelijk dat ze nooit naar de kerk gaat.

Frustraties lopen op. Roisin kan niet begrijpen dat hij van z'n ouders niet gelukkig met haar mag worden. Casim legt uit dat er in hun cultuur bepaalde tradities zijn en dat uithuwelijken daar één van is. Daarbij komt ook nog dat z'n familie in Glasgow al heel wat te verduren heeft gehad. Discriminatie is één van de redenen waarom z'n ouders de Engelsen wantrouwen.

Enkele pogingen worden nog gedaan om Casim's huwelijk toch door te laten gaan. Zo zorgen zijn ouders dat Casim thuis is als Jasmine gearriveerd is. Ondertussen zorgt Rukhsana dat Roisin bij haar in de auto stapt met de smoes dat ze iets wil laten zien. Dan rijdt de oudste zus van Casim naar hun huis waar Jasmine en haar moeder hartelijk worden ontvangen. Rukhsana vertelt dat het huwelijk toch doorgaat en Roisin rent de auto uit.

De film heeft een open einde. Na dat hij in de val gelokt is (waar z'n jongere zusje hem overigens voor wilde waarschuwen, maar werd tegen gehouden omdat de familie het zwijgen tegen Casim wordt opgelegd) vluchtte hij naar Roisin en ging naast haar op de piano zitten.

Dit vond ik wel jammer, want het is niet duidelijk of ze de strijd tegen hun omgevingen hebben gewonnen en hoe het verder zal aflopen met de twee geliefden.

Verder vindt ik dit een zeer realistische en pakkende film. Het is in het hier en nu geplaatst en het gaat er aan toe zoals het ook in het hedendaags kan gebeuren. Maar dat kennen we ook van de regisseur Ken Loach. Hij heeft zo z'n eigen thema: gewone mensen, zoals wij, die leiden onder maatschappelijke structuren. In plaats van dat die structuren hun helpen of beschermen, werken ze keihard tegen. Zo zie je in deze film terug dat Casim met een zeer behoudende zelfs patriarchale familie te maken heeft. Bij Roisin zie je dit terug komen in het feit dat de priester absoluut het geloof geheel wil nastreven en neerbuigend doet over mensen die er anders over denken. Ken Loach, die bekend staat om z'n sociale drama's, probeert eveneens de hedendaagse culturele en raciale spanningen in Groot-Brittannië in beeld te brengen.

Twee culturen in een westerse samenleving...
(Bron: www.iconmovies.co.uk/aefondkiss)

Opmerkelijk is dat Ken Loach niet alleen kijkt naar Casim en Roisin en de maatschappij, maar ook naar de verschillende posities van man en vrouw, allochtoon en autochtoon, gelovige en ongelovige. De relatie tussen de verschillende generaties wordt door de regisseur er ook nog even bijgehaald. Een mooi voorbeeld hiervan is dat Tahara journalistiek wil doen in Edinburgh, maar haar vader zegt dat ze voor arts in Glasgow gaat studeren. Toch vertelt ze met respect voor haar ouders dat de

wereld ondertussen is veranderd en dat zij in de westerse wereld leven.

Om de film nog meer realistischer te maken heeft Ken Loach de acteurs zo uitgezocht, dat hun achtergrond zo dicht mogelijk bij die van het personage zit. Ook heeft hij gekozen om zowel ervaren acteurs als oneervaren acteurs te gebruiken voor de film.

Dit geeft meer natuurlijke reacties. Door de methode van Ken Loach krijg je een nog meer natuurgetrouwe film. Hij geeft de personages ruimte om vooral zichzelf te kunnen zijn.

Een opmerkelijke film, dat is "Ae Fond Kiss" wel. Ken Loach laat de complexiteit zien van de multiculturele samenleving zonder er zelf een oordeel over te geven. Zware thema's brengt hij op luchtige manier aan de kijker door middel van een beetje humor.

Wel is deze film wat voorspelbaar. Want als Casim voor z'n familie en dus voor z'n huwelijk met Jasmine zou kiezen, dan was de film snel afgelopen. Maar dat betekent niet dat het geen mooie film is. "Ae Fond Kiss" is het kijken wel waard.

Roffel, Merle
M.M.Roffel@diversity.nl

Literatuur:

Boek:

- Eldering, Lotty (2006) *Cultuur en opvoeding*, Rotterdam: Lemniscaat

Internetsites:

- Cinenews. Ae Fond Kiss, opgevraagd op 14 december 2007, van <http://www.cinenews.be/Movies.Detail.cf?MoviesID=1598&lang=nl>

- ICON. Ae Fond Kiss, opgevraagd op 16 december 2007, van <http://www.iconmovies.co.uk/aefondkiss/synopsis.html>

- Digg. Ae Fond Kiss, opgevraagd op 14 december 2007, van
<http://www.digg.be/movie.php?id=654&reageren=1>

- Filmfocus. Recensie - Ae Fond Kiss..., opgevraagd op 14 december 2007, van
<http://www.filmfocus.nl/recensies/13274-Ae-Fond-Kiss.html>

- Filmfocus. Ae Fond Kiss..., opgevraagd op 14 december 2007, van
<http://www.filmfocus.nl/films/13274-Ae-Fond-Kiss.html>

- Filmoverzicht. Ae Fond Kiss, opgevraagd op 14 december 2007, van

<http://www.filmrecensiepagina.nl/films-ae%20fond%20kiss.htm>

- IMDB. Fond Kiss..., Ae, opgevraagd op 12 december 2007, van
<http://www.imdb.com/title/tt0380366/>

- Het Parool. Schrijnend Realisme, opgevraagd op 12 december 2007, van
<http://www.parool.nl/film/2004/recensies/100604-aefondkiss.html>

- ONSTAGE. Ae Fond Kiss..., opgevraagd op 12 december 2007, van
http://www.onstage.nl/onstage/0,2083,1647_1132%5E1138-192057,00.html

Vacature Vacature Vacature

Adviseur personeel en organisatie

School: Middelbaar onderwijs, Vincent van Gogh college

Locatie: Groningen

Type dienstverband: parttime

Arbeidsvoorwaarden: wordt nader bepaald

Sollicitatieprocedure: gesprek

Functie inhoud:

- Aanspreekpunt voor leraren en leidinggevenden met betrekking tot management.
- Het vertalen en verwerken van probleemanalyses in de organisatie.
- Communiceren en presenteren van nieuw onderwijsbeleid.

Functie-eisen:

- Academische opleiding afgerond op het gebied van Management, Organisatie, Bedrijfskunde, Psychologie of Onderwijskunde.
- Minimaal 3 jaar ervaring in een soortgelijke functie.
- Communicatief vaardig, sociaal ingesteld, goed kunnen overleggen en uitleggen.

Informatie en sollicitatie:

Frans Sloot te bereiken op 06-34877643 maandags en dinsdags tussen 8:00 en 17:00.

Ook kunt u mailen naar franssloot@vvg.nl onder sollicitatiecode 43.

Meer informatie kunt u ook vinden op onze site: www.vvgcollege.nl

Hoe komen jongeren op het verkeerde pad terecht?

Jeugddelinquentie onder allochtone jongeren

Esther Pruim

Winkeldiefstal, vandalisme, bedreigingen, verkrachting, drugs, zinloos geweld, brandstichting, mishandeling, discriminatie/racisme. Wanneer deze delicten gepleegd zijn door jongeren, worden het vormen van jeugdcriminaliteit. Jongeren tasten allemaal hun omgeving af, hierbij gaat de één verder met experimenteren dan de ander. De persoon die te ver gaat, overschrijdt de grenzen van zijn omgeving. Zodra het experimenteren overgaat in strafbaar gedrag, is er sprake van jeugdcriminaliteit (Justitie, 2007).

Jeugdcriminaliteit is een verzamelnaam dat verwijst naar gedrag van jongeren tot 18 jaar, waarbij bepaalde- in wetboeken vastgelegde- normen worden overtreden en waarop straf staat. Hierbij gaat het dan voornamelijk om de groep van 12 tot 18 jaar. De jongeren maken zich het meest schuldig aan diefstal en inbraak, maar ook komen mishandeling en diefstal met geweld vaak voor (Justitie, 2006).

Vandalisme

(Bron: www.swpbook.com)

Jongen wordt opgepakt door politie

(Bron: www.elsevier.nl)

Jeugdcriminaliteit is een probleem dat niet zomaar verdwijnt. Het wordt juist erger. In de afgelopen jaren hebben er drie belangrijke ontwikkelingen plaatsgevonden in de jeugdcriminaliteit. Als eerste is deze criminaliteit gestegen. Naast geweldsmisdrijven zijn ook de drugs- en wapendelicten sterk toegenomen. Ten tweede is het aandeel van meisjes die betrokken zijn bij delinquentie toegenomen. Toch zijn jongens met 90% nog steeds de grootste groep. De derde ontwikkeling laat zien dat de deelname van allochtone jongeren bij delicten steeds groter wordt (Eldering, 2006).

Welke factoren spelen een rol?

In de afgelopen decennia is er een duidelijke toename van jongeren uit etnische minderheidsgroepen die in aanraking komen met de politie en met justitie. Het gaat hierbij dan vooral om Marokkaanse en Antilliaanse jongeren, maar ook Surinaamse en Turkse jongeren spelen, weliswaar in mindere mate, een rol. Het is opmerkelijk dat allochtone jongeren in vergelijking met autochtone jongeren bijna twee keer zo vaak als verdachte geregistreerd staan bij de politie (Goderie & ten Dam, 2003).

Er zit dus een duidelijk verschil in crimineel gedrag tussen beide groepen jongeren. Om dit verschil te verklaren wordt er gekeken naar de verschillende risicofactoren waardoor dit probleemgedrag kan ontstaan. Probleemgedrag bestaat uit interactie tussen persoonlijke en omgevingsfactoren. Hierbij is het dikwijls niet mogelijk om één

oorzaak aan te wijzen, vaak is het juist een combinatie van verschillende factoren die elkaar versterken (van der Laan & Bloem, 2006). Het is erg belangrijk om op tijd naar de risicofactoren te kijken die een grote kans op latere criminaliteit voorspellen. Er is sprake van vier soorten factoren. Als eerste individuele factoren, dit kunnen bijvoorbeeld complicaties tijdens de zwangerschap of bevalling zijn. Daarnaast worden psychologische kenmerken genoemd, zoals agressiviteit, geweld, delinquentie en ander antisociaal gedrag op jonge leeftijd. Ten tweede zijn er de gezinsfactoren, deze gaan over gedrag van gezinsleden, hun onderlinge relaties en de relatie tussen gezinsleden en kind. Er zijn hier veel voorbeelden bij te noemen, zoals crimineel gedrag van ouders, verwaarlozing en mishandeling van kinderen, scheiding van ouders of tienermoederschap. Als derde risicofactor moet er gekeken worden naar de schoolfactoren. Voelt het kind zich betrokken bij de school of spijbelt hij veel. Voortijdig schoolverlaten of voortdurend wisselen van school kan ook een risico zijn voor later delinquent gedrag. Als laatste spelen de samenleving en buurt waarin het kind woont een grote rol. Een armoedige buurt, met veel geweld op straat en in woningen, met racisme en discriminatie, waar sprake is van geringe maatschappelijke cohesie, heeft een hele slechte invloed op het kind (Bok, 2004).

Door onderzoek is duidelijk geworden dat deze risicofactoren een verband hebben met crimineel gedrag. Zoals al eerder is genoemd is het vaak moeilijk om één oorzaak als risicofactor aan te wijzen en is er eerder sprake van een opeenhoping van factoren die de kans vergroten op later crimineel gedrag. Ook is het niet altijd even duidelijk wanneer een risicofactor een kenmerk is of een aanleiding voor crimineel gedrag. Bijvoorbeeld een jongen met delinquente vrienden kan onder druk van deze vrienden ook overgaan tot delinquent gedrag, maar aan de andere kant kan het ook zijn dat deze jongen zich

juist aangetrokken voelt tot dat soort jongeren (Bok, 2004).

Verskillende visies

Er bestaan verschillende theoriën over het hoe en waarom van de ontwikkeling van criminaliteit. Een bekende theorie is de sociale-reactiebenadering of ook wel bekend als de etiketteringstheorie. Hierbij wordt sociale afkeuring eerder gezien als oorzaak van afwijkend gedrag dan als gevolg. Het ontwikkelen van een zelfbeeld, kan alleen

Diefstal (Bron: www.justitie.nl)

gebeuren als er sprake is van constante interactie met andere mensen. Men kijkt naar zichzelf door de ogen van een ander en past hun zelfbeeld daarop aan. Bij deze theorie draait het om de strafrechtelijke en andere afkeurende reacties op wetsovertredend gedrag. Door deze negatieve reacties gaan mensen gaandeweg dit negatieve oordeel overnemen als zelfbeeld. Als mensen een etiket van crimineel gedrag op zich geplakt krijgen, zullen ze zich sneller ook zo gaan gedragen (Wilterdink & van Heerikhuizen, 2003).

Een andere theorie is de sociale-controle theorie van Hirschi. Hierbij draait het om de binding met de samenleving. Iemand met veel maatschappelijke bindingen zal zich veel sneller aan de sociale normen houden. Zwakke bindingen met de samenleving leiden tot crimineel gedrag (Wilterdink & van Heerikhuizen, 2003). Het gaat hierbij dan om verbindingen met

conventionele instituties, zoals het gezin, het onderwijs en de arbeidsmarkt. Echter deze theorie lijkt

beter te laten zien waarom jongeren niet delinquent worden dan waarom wel (Eldering, 2006).

Daarnaast bestaat er weer een andere theorie die de oorzaak van criminaliteit in de culturele achtergronden zoekt. Zo blijkt dat culturele factoren van invloed zijn op de frequentie waarmee een bepaald type criminaliteit voorkomt. In sommige culturen bestaat er een grotere tolerantie voor geweld. Ook kan het zo zijn dat de man de eer van zijn familie moet verdedigen, dit gebeurt dan als het moet met geweld. Bloed- en eerwraak, vooral gepleegd door jongeren, komen nog vaak voor bij Turkse immigranten in Nederland.

Criminaliteit bij kinderen onder de twaalf jaar neemt toe
(Bron: www.sevensheaven.nl)

Voor Antilliaanse jongeren is het vanzelfsprekend dat zij een mes bij zich hebben, om zo hun eer te kunnen verdedigen als dat nodig mocht zijn. Naast dit alles is de band met familie en etnische gemeenschap ook erg belangrijk. Een hechte gemeenschap geeft bescherming tegen afwijkend gedrag. Aan de andere kant kan het ook een handig middel zijn tot georganiseerde misdaad. Een hechte familiaal en etnische netwerk kan een hulpmiddel zijn bij het plegen van misdaden in groepsverband. Een derde culturele factor gaat over de invloed van externe controle. In culturen met hechte familiebanden is de verbondenheid met

grotere maatschappelijke verbanden niet erg ontwikkeld. Deze jongeren zijn gewend om door hun familie of andere leden van hun etnische netwerk streng gecontroleerd te worden. Zodra deze externe controle ontbreekt, gaan jongeren vaker het criminele pad op (Eldering, 2006). Volgens deze theorie over cultuurverschillen kan aan de ene kant vermoed worden dat het verlies van de traditionele cultuur kan leiden tot normloosheid, waardoor er delinquent gedrag kan ontstaan. Aan de andere kant kan óók gedacht worden dat juist door het verlies van die traditionele cultuur de integratie en aanvaarding van de westerse cultuur makkelijker wordt. Met als gevolg dat er minder delinquent gedrag zal komen. Uit onderzoek blijkt dat islamitische jongeren die vaak naar de moskee gaan, veel minder crimineel zijn, dan islamitische jongeren die nooit naar de moskee gaan (Driessen, 2002). Volgens Driessen (2002) zit de fout niet bij de traditionele cultuur, maar waarschijnlijk in de integratie, oftewel de overgang van de traditionele cultuur naar de Nederlandse cultuur.

Een theorie die steeds meer ingang vindt, is de sociale netwerktheorie. Hoe en wat mensen doen of denken wordt vooral bepaald door hun sociale netwerk, de mensen met wie ze omgaan. Hierbij maakt Driessen (2002) onderscheid tussen drie soorten sociale netwerken. Als eerste het allochtone netwerk, bestaande uit de familie en de allochtone buurtgenoten. Dit netwerk functioneert niet optimaal. De relaties onderling zijn regelmatig verstoord, vooral met de vader. Ook kan het zijn dat een deel van de familie nog in het land van herkomst woont. Een belangrijk probleem volgens deze theorie is dat het allochtone familienetwerk geen of weinig sociale contacten heeft in Nederland. Hierdoor kunnen de allochtone jongeren niet geholpen worden hun weg te vinden, en zullen ze sneller het criminele pad op gaan. Ten tweede is er het autochtone netwerk, bestaande uit de

autochtone jongeren op school. Dit netwerk bestaat echter bijna niet voor allochtone jongeren. Allochtone jongeren zitten vaak op een andere school dan autochtone jongeren. Ze wonen vaak in een andere wijk dan autochtone jongeren. Deze obstakels zorgen ervoor dat het moeilijk is voor allochtone jongeren om contacten met autochtone jongeren te krijgen en die dan vervolgens te onderhouden. Als laatste sociale netwerk wordt het deviante netwerk genoemd. Hierbij gaat het om de allochtone leeftijdsgenoten, vooral uit de buurt. Door de geringe bescherming van het familienetwerk en het weinige contact met autochtone jongeren, zal een groep van allochtone leeftijdsgenoten sneller overgaan tot afwijkend gedrag en later tot criminaliteit (Driessen, 2002).

In deze verschillende visies en theoriën onderscheiden zich meerdere oorzaken die als risicofactor gezien kunnen worden. Deze factoren zijn voor een deel positief te beïnvloeden. En als deze beïnvloeding professioneel gebeurt, is er hoop: want nu kan ernstige jeugdcriminaliteit worden voorkomen of beperkt.

Esther Pruijm
estherpruijm@diversity.nl

Literatuur:

Bok, R. (2004) 'Jeugdcriminaliteit kan worden beperkt', opgevraagd op 28 november 2007 van <http://www.nvo.nl/509.htm>

Driessen, F. (2002) 'Sociale netwerken en allochtone jeugdcriminaliteit', in: Driessen, F., Völker, B., Op den Kamp, H., Roest, A. & Moolenaar, R. *Zeg me wie je vrienden zijn. Allochtone jongeren en criminaliteit*. Zeist: Kerckebosch.

Eldering, L. (2006) *Cultuur en opvoeding*, Rotterdam: Lemniscaat

Goderie, M.J.H. & ten Dam, J. (2003) 'GGI als good practice van een sociale aanpak van jeugdcriminaliteit', opgevraagd op 28 november 2007 van <http://www.verwey-jonker.nl/images/dynamisch/D1711856.pdf>

Jeugd, jeugdcriminaliteit, opgevraagd op 29 november 2007 van

<http://www.justitie.nl/onderwerpen/jeugd/jeugdcriminaliteit/>

Justitie (2006) 'Jeugdcriminaliteit, voorkomen van eerste delicten en verminderen van recidive', opgevraagd op 28 november 2007 van http://www.justitie.nl/images/factsheet/jeugdcriminaliteit_tcm34-3152.pdf

Laan, M van der & Bloem, A. (2007) 'Jeugdcriminaliteit', opgevraagd op 29 november 2007 van <http://jeugdcriminaliteit.com/index.htm>

Wilterdink, N. & Heerikhuizen, B. Van (2003) *Samenlevingen, een verkenning van het terrein van de sociologie*, Groningen: Wolters-Noordhoff

VACATURE VACATURE VACATURE

Groepsleider kinderopvang

Wij zijn op zoek naar een nieuwe groepsleider voor de kinderopvang.

Vanaf april 2008 zijn wij op zoek naar een groepsleider aan kinderdagverblijf de Regenboog in Groningen die hier fulltime aan de slag zou kunnen gaan. Wij vereisen een opleiding SPW of andere Mbo-opleiding met bevoegdheid tot pedagogisch medewerker.

Het is belangrijk dat je een warm hart toedraagt aan de kinderen die jij onder je hoede hebt. Je moet je kunnen inzetten voor het werk en een sociale inborst hebben. Het is van belang dat je het leuk vindt om de kinderen te begeleiden en activiteiten te verzinnen, enige creativiteit komt daarbij goed van pas.

Ook moet je over goede communicatieve vaardigheden beschikken.

Arbeidsvoorwaarden:

Goede voorwaarden.

Salaris:

Op basis van leeftijd en ervaring.

Contact:

Voor meer informatie en vragen kan je terecht bij Greetje Hoogkerk. Elke dag bereikbaar van 8:00-14:00, behalve zondags. Je kan haar bellen op 050-3134546 of mail naar gbhoogkerk@deregenboog.nl.

Soliciteren:

Mail je CV dan voor 15 maart 2008 naar gbhoogkerk@deregenboog.nl.

Je kunt het ook opsturen naar:

Kinderdagverblijf de Regenboog

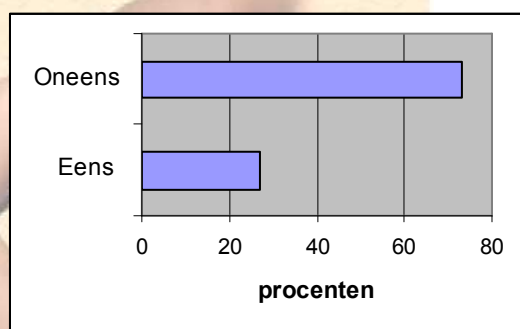
Emmaplein 3

2388 BN Groningen

Uitslag vorige stelling

Anderhalf jaar kleuteronderwijs is lang genoeg

In het vorige nummer kwam de zogeheten 1 oktober-grens in het basisonderwijs aan de orde. Hiermee wordt bedoeld dat kinderen die voor 1 oktober 6 jaar zijn geworden doorgaan naar groep 3 en kinderen die na 1 oktober 6 zijn geworden niet. Voor de basisschool staat echter 8 jaar en geen 8 ½. (ouders online, 2005) Dus als het aan de onderwijsinspectie ligt moeten alle kinderen in principe gewoon doorstromen naar groep 3. Het maakt dan niet uit of een kind vijf of zes is. Veel scholen hanteren echter nog steeds de 1 oktober-regel. We vroegen uw hierop te reageren. Van de mensen die hebben gereageerd was 27 % het eens met de stelling en 73 % was het er niet mee eens.

Eens

Bijna 3 jaar kleuteronderwijs is naar mijn mening echt niet nodig. Kinderen gaan zich vervelen omdat ze toe zijn aan de volgende stap. Bovendien wordt extra tijd in de kleuterklas gezien als zittenblijven, wat betekent dat een kind daarna niet nog eens kan blijven zitten.

Annet Klok

Oneens

Voor sommige kinderen zou het voldoende kunnen zijn maar lang niet voor iedereen. Deze kinderen zijn er vaak zowel intellectueel als emotioneel nog niet aan toe om de stap naar groep 3 te maken. Als gevolg daarvan moeten ze op hun

tenen lopen. Een half jaar extra ontwikkelingstijd kan dan een heel verschil maken.

Anneke Dries (lerares, groep 2)

Nieuwe Stelling

Sinds 2001 is het prostitutiebeleid in Nederland veranderd. Strafbaarstelling van exploitatie van prostitutie is officieel uit het wetboek van strafrecht verdwenen. De reden hiervoor is om de uitbuiting van minderjarigen, illegalen en onvrijwilligen in de prostitutie te bestrijden en hulpverleningsinstanties beter toegang te bieden tot deze nu officiële beroepsgroep. (wikipedia, 2007).

Bent u het eens of oneens met de volgende stelling?

Legalisering van prostitutie is een goed middel om de uitbuiting van minderjarigen in de prostitutie te bestrijden.

Laat uw mening voor 30 januari weten aan de redactie!

Literatuur :

Wikipedia. Opgevraagd op 5 januari 2007, van:

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Prostitutie>

Ouders online: Opgevraagd op 11 januari 2007 van:

<http://www.ouders.nl/mond2005-kleuteren2.htm>

Interview met Jos Terschegget

'Bij de Bulgaarse meisjes gaan bij mij toch wel de alarmbelletjes rinkelen.'

Loes van Werven

Sinds januari 1998 is er in de gemeente Groningen een tippelzone gelegen aan de Bornholmstraat. Op deze tippelzone bevindt zich de huiskamer van het Straatprostitutie Project, onderdeel van de Verslavingszorg Noord Nederland (VNN). Het doel van dit project is het verminderen van de overlast in de omgeving en daarnaast ook het verkleinen van de gezondheidsrisico's voor de vrouwen en het vergroten van hun veiligheid.^[1] Jos Terschegget is sinds drie jaar werkzaam, als hulpverlener bij de Verslavingszorg Noord Nederland, in de huiskamer. Loes van Werven sprak met hem over zijn werk en het al dan niet werkzaam zijn van allochtone jeugd in de straatprostitutie.

De onderhandelingen vinden plaats aan het autoraam. (Bron: www.rtl.nl)

Wat is een tippelzone eigenlijk precies?

Een tippelzone is een zone waar de straatprostitutie is gedoogd door de gemeente. Een tippelzone valt onder de algemene plaatselijke verordening, dat wil zeggen dat elke gemeente voor zich besluit of er een tippelzone mag zijn en wat daar precies de regels voor zijn. De tippelzone aan de Bornholmstraat bestaat uit een tippelstrook van ongeveer 100 meter, diverse afwerkplaatsen en de huiskamer van het straatprostitutieproject. Op de tippelstrook bieden de vrouwen zich aan, aan de mannen die langsrijden. Op deze strook vinden aan het autoraam ook de onderhandelingen plaats. Op dat moment moet de prostituee inschatten of de man te vertrouwen is en of zij bij hem instapt. Als dat het geval is, rijden zij naar een afwerkplaats. Ze moeten naar de afwerkplaatsen om hun werk te verrichten. Zodra ze van de tippelzone afrijden, rijden

ze ook van de gedoogzone af en is de prostituee dus strafbaar. Het hek naar de afwerkplaatsen is van 19:00 tot 02:00 uur geopend, en dan is het ook gedoogd om te tippelen.

Op de tippelzone staat ook een witte keet, de huiskamer genoemd. Wat is de huiskamer?

De huiskamer is van het straatprostitutieproject in Groningen en biedt de vrouwelijke straatprostituees een rustige en veilige plek. De Verslavingszorg Noord Nederland is de uitbater van de huiskamer, omdat het grootste gedeelte van de tippelende vrouwen een verslavingsprobleem heeft. De huiskamer is iedere avond, net als het hek van de afwerkplaatsen, van 19:00 tot 02:00 uur geopend. In eerste instantie komen de vrouwen naar de huiskamer om gratis condooms te krijgen. De huiskamer verstrekt drie gratis condooms per avond, daarna worden ze tegen kostprijs verkocht. Ten tweede kunnen de vrouwen in de huiskamer naar de wc, douchen, eten en drinken. Elke avond wordt er een maaltijd gekookt en tegen kostprijs verkocht. Ook zijn er kluisjes aanwezig. Dit alles is wederom vanuit het kader van rust en veiligheid. Daarbij verstrekt de huiskamer ook glijmiddel, in het kader van de seksuele veiligheid. Daarnaast worden er regelmatig voorlichtingen over seksuele veiligheid gegeven en diverse vrouwenartikelen verkocht, zoals tampons en haarelastiekjes. Eén keer per week is er een spreekuur van een soa-verpleegkundige van de GGD en elke maandag staat er een huisarts van de GGD tot de beschikking van de vrouwen. In de huiskamer is een gebruikruimte aanwezig. Dit is een rookruimte, want er wordt weinig meer geïnjecteerd. Daardoor was er geen vraag naar een shotruimte. In de ruimte kunnen acht vrouwen tegelijk hun drugs roken. Een keer in de twee weken is er op woensdag een thema-avond met thema's als een dak boven je hoofd, soa-preventie, persoonlijke hygiëne en weerbaarheid. Ook worden er eens in de drie maanden soa-testen afgenomen bij de prostituees die dat willen. Daarbij is de huiskamer ook een officieel spuitenruilpunt. Dat betekent dat de huiskamer ook schone

spuiten verstrekt aan mannen en onbekenden. Dit gebeurt echter alleen aan de deur, want mannen zijn in de huiskamer niet toegestaan. Met uitzondering van de hulpverleners die er werken en de wijkagent, als hij van tevoren heeft aangekondigd te komen.

Wat voor werk doe jij hier in de huiskamer?

Ik ben maatschappelijk werker laagdrempelige zorg en werk één dag per week daadwerkelijk in de huiskamer. De rest van de week werk ik vanuit ons kantoor. Iedere avond werken er twee hulpverleners in de huiskamer. In totaal zijn er ongeveer dertien hulpverleners werkzaam in de huiskamer. Wij, als hulpverleners, vormen het aanspreekpunt en contactpunt voor de vrouwen die hier komen. Ons belangrijkste doel is contact te leggen met de vrouwen. Voor veel vrouwen zijn wij het enige aanspreekpunt binnen de hulpverlening, met uitzondering van de methadonpost, dus het is belangrijk dat ze met ons praten. Dit gebeurt allemaal in een ongedwongen setting, ik ben namelijk een hulpverlener in de laagdrempelige zorg. We hebben hier dan ook weinig regels, alleen wat huisregels en verder is rust en veiligheid het belangrijkste. Natuurlijk ben ik wel heel nieuwsgierig naar de vrouwen die hier komen. Op elke zorg- of hulpvraag van een van de vrouwen spring ik in. Vrouwen komen bij de hulpverleners met vragen en verzoeken die 's avonds niet ingewilligd kunnen worden, bijvoorbeeld als ze een afspraak bij de huisarts willen. Deze regel ik dan vanuit mijn kantoor. Ik heb in principe een toeleidende taak, dat wil zeggen dat ik de vrouwen naar andere vormen van zorg-, hulp- en dienstverlening toe leid. In de praktijk ga ik echter vaak mee. Als een vrouw bijvoorbeeld een afspraak bij de huisarts heeft, bel ik haar die ochtend om te zorgen dat ze het niet vergeet en ga ik mee, om zeker te weten dat ze daadwerkelijk gaat. Ik ben dus met en voor vrouwen bezig om zorg-, hulp- en dienstverlening te geven aan de tippelende vrouwen.

Wat kunnen jullie binnen de huiskamer de tippelende vrouwen aanbieden, wat betreft veiligheid?

De huiskamer fungeert uiteraard zelf al als veilig onderkomen voor de vrouwen. Ook is er voor de prostituees een time-out mogelijkheid om uit de gebruikersscene en prostitutie stappen. De desbetreffende vrouw wordt dan naar het Intramuraal Motivatiecentrum in Eelde gebracht. Dit centrum is een onderdeel van de Verslavingszorg Noord Nederland. Hier krijgt de vrouw dan een kamer met een bed voor tien dagen. Dit is zeer laagdrempelig; er zitten weinig voorwaarden aan verbonden, behalve dat je vanzelfsprekend geen drugs mag gebruiken daar.

Kan je iets meer vertellen over de vrouwen die in de huiskamer komen?

Er komen ongeveer vijftien tot vijftientwintig vrouwen per avond langs. Op een gemiddelde avond komen er ongeveer twintig vrouwen in de huiskamer. Hun leeftijden variëren van 18 jaar tot 65+. 80 tot 85% van de vrouwen is verslaafd, in meer of mindere mate. Dit is voor hen dan ook vaak de hoofdreden dat ze zijn gaan tippelen. Bijna alle vrouwen zijn min of meer gedwongen om te tippelen. Of dus door de drugs of door bijvoorbeeld hun gebruikende vriend. Soms komen hier ook meisjes die daadwerkelijk gedwongen worden door bijvoorbeeld een loverboy. Op dit moment werken hier bijvoorbeeld vier Bulgaarse meiden waarvan wij vermoedens hebben dat zij hier niet geheel vrijwillig werken. Maar hoofdzakelijk werken de vrouwen hier om in een verslavingsbehoefte te voorzien. Ofwel van zichzelf, ofwel die van hun partner. Mannelijke verslaafden belanden vaak in de criminaliteit en gaan bijvoorbeeld fietsen stelen en tasjes roven om aan geld te komen, vrouwelijke verslaafden belanden in de prostitutie. Zodra hier een meisje komt die onder de 18 jaar is, hebben we meldingsplicht. Dat doen we dan via de wijkagent. Bij meisjes waarvan we het vrijwel zeker weten doen we dat onmiddellijk, bij meisjes waarbij we een vermoeden hebben proberen we eerst zelf contact te leggen. Als het meisje namelijk wel meerderjarig blijkt en we toch aan de politie melden dat zij hier is, heb je een grote kans dat je haar hier, in de huiskamer, niet meer terugziet en is daarmee het contact

verbroken. Wanneer hier een meisje komt, die niet aan de drugs is, gaan er direct alarmbellen rinkelen bij ons. Al helemaal als het meisje ook nog jong is. Dan vragen we ons meteen af, waarom ze geen ander werk is gaan doen.

Is er hier vaak sprake van misdrijven of geweld?

Onder de tippelende vrouwen heerst een hoge sociale controle. Zodra bijvoorbeeld een man met een vrouw de tippelzone afrijdt is in 99 van de 100 gevallen het nummerbord wel genoteerd en komen ze dat meestal direct bij ons melden. Ook kunnen de vrouwen na een vervelende ervaring met een klant een anonieme geweldsmelding invullen. Deze wordt dan in de huiskamer opgehangen. Op deze geweldsmelding wordt ook een beschrijving van de desbetreffende man gegeven, zodat de andere prostituees gewaarschuwd zijn. Afgelopen jaar is het aardig rustig geweest, zowel hier binnen de huiskamer als buiten. We kunnen wel sancties uitdelen. Er is bijvoorbeeld een keer een mobiele telefoon gestolen van een van onze medewerkers. De vrouw die dat op haar geweten had kreeg drie maanden ontzegging van de toegang tot de huiskamer. Dat wil zeggen dat ze nog wel haar condooms kon komen halen aan de deur, maar niet meer naar binnen mocht. Soms verdwijnen meisjes voor een tijdje uit ons zicht. Dat is meestal doordat ze een straf uit moeten zitten en het komt ook wel eens voor dat ze een 'suikeroompje' hebben gevonden die hen voorziet in hun behoeften en daar een tijdje verblijven.

Zijn hier veel allochtone meisjes werkzaam?

In de huiskamer komen op het moment vier Bulgaarse meisjes, twee Spaanse vrouwen, twee Duitse vrouwen, één Italiaanse en een aantal Surinaamse en Antilliaanse vrouwen. Met de Bulgaarse en

Spaanse vrouwen is het zeer moeilijk om te communiceren. Zij spreken namelijk geen Engels of Nederlands. Met behulp van een tolk via de telefoon proberen we toch om te communiceren en contact te leggen. Van de Bulgaarse meisjes is het de vraag waarom ze hier werken. Ze zijn namelijk nog erg jong en niet verslaafd. De andere vrouwen wonen al langer in Nederland en kunnen dan ook aardig Nederlands of Engels. Zij hebben allen een Nederlands paspoort, dubbele nationaliteit of zijn hier geboren. Er is hier dus niet echt sprake van opvallend veel allochtone prostituees op deze tippelzone. De meisjes die het slachtoffer worden van een loverboy zijn meestal minderjarig, dus worden door ons, als blijkt dat ze inderdaad minderjarig zijn, aan de politie gemeld, zodat die hen verder kan helpen.

Loes van Werven
loesvanwerven@diversity.nl

Literatuur:

Nieuwsarchief Groningen. Gebruikersruimte op tippelzone Bornholmstraat, opgevraagd op 3 december 2007, van <http://www.groningen.nl/functionies/pagfunctie.cfm?parameter=521&method=display&object=17303>

[\[i\] http://www.groningen.nl/functionies/pagfunctie.cfm?parameter=521&method=display&object=17303](http://www.groningen.nl/functionies/pagfunctie.cfm?parameter=521&method=display&object=17303)

**OPROEP!! OPROEP!! OPROEP!! OPROEP!! OPROEP!!
OPROEP!! OPROEP!! OPROEP!! OPROEP!! OPROEP!!**

**Het Pedagogiek magazine zoekt met spoed:
een nieuwe medewerker (M/V)**

**Heb je interesse in de problemen die er op dit moment
in de maatschappij en met name onder de jongeren zijn
en wil je hier graag wat mee doen?**

Dat kan bij ons!

**We zoeken een enthousiaste medewerker
die 20 uur per week beschikbaar is
en die over schrijvende kwaliteit beschikt.
Enige kennis over de psychosociale problemen
die op dit moment spelen is gewenst.
Volledige vacature op te vragen
via het onderstaand adres.**

Uw reactie met CV graag naar:

**Pedagogiek Magazine
Afdeling Personeelszaken
Postbus 203
9752 XS Groningen**